

Spelregels 1 augustus 2005

- **Regel 1** Het speelloppervlak
- **Regel 2** De speeltijd, het eindsignaal, de time-out
- **Regel 3** De bal
- **Regel 4** Het team, het wisselen, de uitrusting
- **Regel 5** De doelverdediger
- **Regel 6** Het doelgebied
- **Regel 7** Het spelen van de bal, passief spel
- **Regel 8** Handelen in strijd met de regels, overtredingen
- **Regel 9** Het maken van een doelpunt
- **Regel 10** De beginworp
- **Regel 11** De inworp
- **Regel 12** De uitworp
- **Regel 13** De vrije worp
- **Regel 14** De 7-meterworp
- **Regel 15** Algemene aanwijzingen voor de uitvoering van worpen
- **Regel 16** De straffen
- **Regel 17** De scheidsrechters
- **Regel 18** De tijdwaarnemer en de secretaris

2

De uniforme IHF-gebaren

Toelichting bij de spelregels

Wisselzonereglement

Deze spelregels zijn een vertaling van de officiële spelregels van de Internationale Handbal Federatie (IHF).

Deze vertaling kwam tot stand onder verantwoordelijkheid van het NHV.

Ten behoeve van de leesbaarheid is slechts gebruikgemaakt van de mannelijke vorm bij verwijzingen naar spelers, officials, scheidsrechters en andere personen.

Dit is een officiële uitgave van het Nederlands Handbal Verbond / © NHV - 2005.

Regel 1: Het speeloppervlak

- 1:1** Het speeloppervlak (zie afbeelding 1) is een rechthoek van 40 meter lang en 20 meter breed en omvat een speelveld en twee doelgebieden (zie 1:4 en 6). De lengtelijnen worden zijlijnen genoemd, de breedtelijnen heten achterlijnen en die tussen de doelpalen doellijnen.

Er moet een veiligheidszone langs het speeloppervlak zijn van minstens één meter naast de zijlijn en twee meter achter de achterlijn.

De gesteldheid van het speeloppervlak mag niet in het voordeel van een team worden veranderd.

- 1:2** In het midden van beide achterlijnen staat een doel (zie afbeelding 2a en 2b). De doelen moeten vast verankerd zijn aan de grond of aan de muur en hebben een opening van 2 m hoog en 3 m breed.

De palen van het doel zijn door een dwarslat vast met elkaar verbonden. De achter zijde van de palen moet samenvallen met de achterzijde van de doellijn. Doelpalen en dwarslat moeten vierkant zijn (8 cm). Aan de drie vanuit het speelveld zichtbare zijden moeten zij geverfd zijn in twee contrasterende kleuren, die ook duidelijk tegen de achtergrond afsteken.

Elk doel moet voorzien zijn van een net. Dit moet zodanig zijn bevestigd dat een in het doel geworpen bal normaliter in het doel blijft liggen.

- 1:3** Alle lijnen op het speelveld zijn integraal onderdeel van het vlak dat zij begrenzen. De doellijnen tussen de doelpalen zijn 8 cm breed (zie afbeelding 2a), alle andere lijnen zijn 5 cm breed.

Twee naast elkaar gelegen vlakken kunnen in plaats van door lijnen ook door kleurverschil van elkaar gescheiden worden.

- 1:4** Voor elk doel bevindt zich het doelgebied (zie regel 6). Het doelgebied wordt door de doelgebiedlijn (6-meterlijn) als volgt begrensd:

a) voor het doel wordt op een afstand van 6 m, evenwijdig aan de doellijn

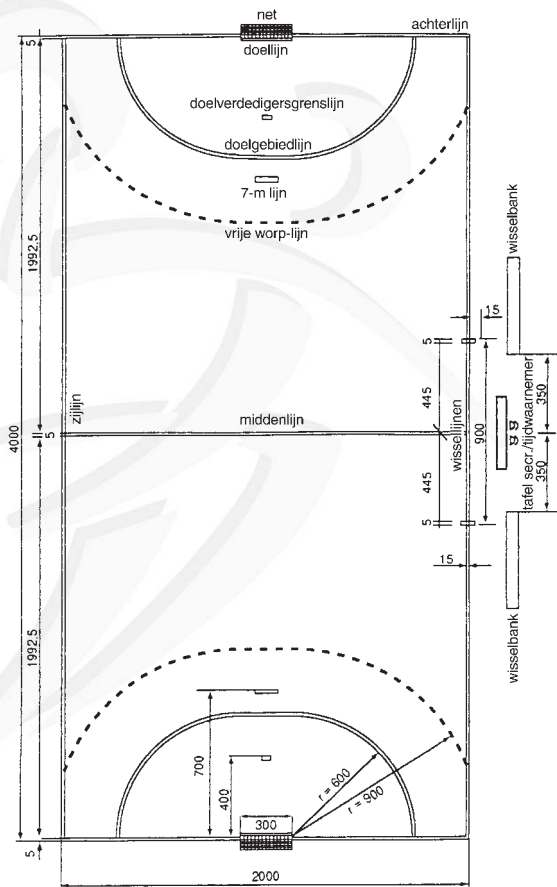
een 3 m lange lijn getrokken (gemeten van de achterkant van de doellijn tot de voorkant van de doelgebiedlijn);

b) twee kwart cirkels met een straal van 6 m (gemeten vanaf de binnenkant aan de achterkant van de doelpaal) verbinden de 3 m lange lijn met de doellijn (zie afbeelding 1 en 2a).

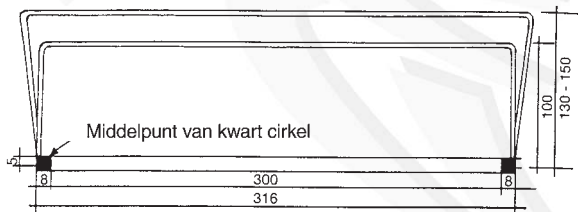
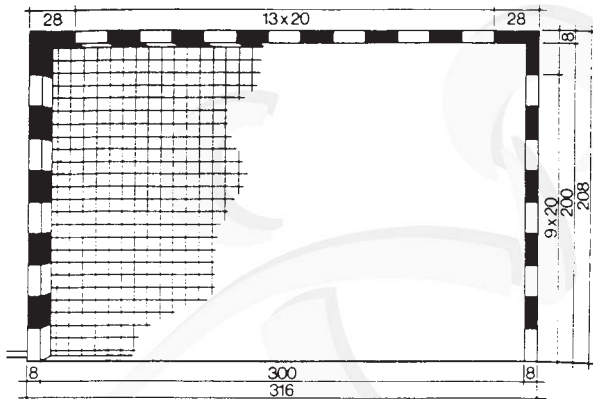
- 1:5** De vrijeworplijn (9-meterlijn) wordt op een afstand van 3 meter evenwijdig aan de doelgebiedlijn getrokken. De strepen van de vrijeworplijn en die van de tussenruimtes meten 15 cm (zie afbeelding 1).
- 1:6** De 7-meterlijn is een één meter lange lijn voor het doel. Hij loopt evenwijdig aan de doellijn en wordt getrokken op een afstand van 7 m, gemeten vanaf de achterzijde van de doellijn tot aan de voorkant van de 7-meterlijn (zie afbeelding 1).
- 1:7** De doelverdedigersgrenslijn is een 15 cm lange lijn voor het doel. Hij loopt evenwijdig aan de doellijn en wordt getrokken op een afstand van 4 m, gemeten vanaf de achterzijde van de doellijn tot aan de voorzijde van de 4-meterlijn (zie afbeelding 1).
- 1:8** De middenlijn verbindt de middenpunten van de beide zijlijnen met elkaar (zie afbeelding 1 en 3).
- 1:9** De wissellijn (een deel van de zijlijn) loopt voor beide teams vanaf de middenlijn tot aan een punt op 4,5 m vanaf de middenlijn. Vanaf dit punt op de wissellijn wordt evenwijdig aan de middenlijn en aan beide zijden van de zijlijn een 15 cm lange lijn getrokken (zie afbeelding 1 en 3).

Opmerking: Gedetailleerde aanwijzingen voor het speelveld en de doelen staan in de 'Richtlijnen voor speelvelden en doelen' die als bijlage bij de oorspronkelijke Engels-, Frans- en Duitstalige versie van de spelregels zijn opgenomen (deze richtlijnen staan echter niet in deze vertaling).

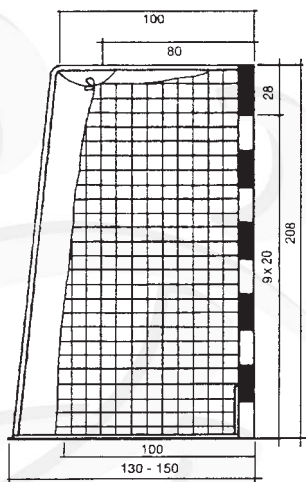
Afbeelding 1 Het speleppervlak

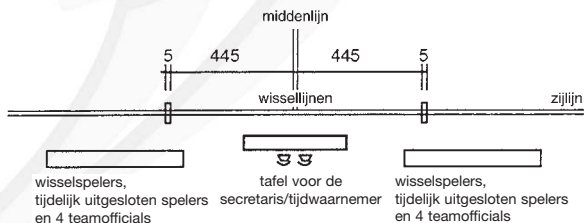
Afbeelding 2a Het doel

Afbeelding 2b Doel - zijaanzicht

figuur 3 De wissellijnen en de wisselruimte (Maten in centimeters)

De tafel voor de secretaris / tijdwaarnemer en de wisselbanken moeten zodanig worden opgesteld dat de wissellijnen voor de secretaris / tijdwaarnemer te zien zijn. De tafel moet in principe dicht bij de zijlijn staan dan de banken. Een minimale afstand van 50 cm tot de zijlijn moet in acht worden genomen.

Regel 2: De speeltijd, het eindsignaal, de time-out

De speeltijd

2:1 De normale speeltijd voor alle teams met spelers van 16 jaar en ouder bedraagt tweemaal 30 minuten. De pauze is normaal 10 minuten. De normale speeltijd voor jeugdteams van 12-16 jaar bedraagt tweemaal 25 minuten, voor jeugdteams van 8-12 jaar tweemaal 20 minuten; in beide gevallen is de pauze normaal 10 minuten.

2:2 Is een wedstrijd na afloop van de reguliere speeltijd in een gelijkspel geëindigd en moet er tot een beslissing worden doorgespeeld, dan volgt er na een pauze van 5 minuten een verlenging van tweemaal 5 minuten, met tussen de speelhelften een pauze van 1 minuut.

Is de wedstrijd na de eerste verlenging nog niet beslist, dan volgt er na een pauze van 5 minuten een tweede verlenging van tweemaal 5 minuten, met tussen de speelhelften een pauze van 1 minuut.

Is er hierna nog geen beslissing, dan wordt de winnaar in overeenstemming met de bepalingen van het desbetreffende wedstrijdreglement vastgesteld. In het geval er gebruikgemaakt wordt van 7-meterworpen om de wedstrijd te beslissen, dient er gehandeld te worden volgens de procedure zoals die hieronder is weergegeven.

• Commentaar

Indien het nemen van 7-meterworpen wordt gebruikt om een wedstrijd te beslissen, dan mogen hier alleen spelers aan deelnemen die aan het eind van de wedstrijd niet tijdelijk zijn uitgesloten, niet zijn gediskwalificeerd en niet definitief zijn uitgesloten. Elk team wijst 5 spelers aan. Deze spelers nemen ieder een 7-meterworp om en om met de spelers van het andere team. De teams zijn niet verplicht tevoren de volgorde waarin de spelers de 7-meterworpen gaan nemen aan te geven. Doelverdedigers mogen vrij gekozen worden uit de groep spelers die op dat moment gerechtigd zijn te spelen en er mag onbeperkt van doelverdediger gewisseld worden. Spelers mogen tijdens het nemen van de 7-meterworpen zowel als doelverdediger als als werper optreden.

De scheidsrechters beslissen welk doel gebruikt gaat worden. De scheidsrechters tossen voor aanvang van het nemen van de 7-meterworpen. Het team dat de toss wint, mag aangeven of het als eerste of als tweede de 7-meterworpen begint te nemen. Als na de eerste ronde van 5 worpen nog geen beslissing is gevallen, vangt het team dat de eerste serie als tweede heeft geworpen de volgende serie als eerste aan met werpen.

Bij zo'n vervolg wijst ieder team opnieuw 5 spelers aan. Alle 5 de spelers of een aantal mogen dezelfde zijn als in de eerste ronde. Dit systeem van aanwijzen van 5 spelers gaat net zo lang door tot er een beslissing is gevallen. Echter de winnaar wordt nu bepaald zodra er een verschil in doelpunten is nadat elk team evenveel 7-meterworpen heeft genomen.

Spelers kunnen tijdens het nemen van de 7-meterworpen worden gediskwalificeerd in geval van grof of herhaald onsportief gedrag (16:13). Als het in dat geval een speler betreft die is aangewezen in de groep van 5 spelers om een 7-meterworp te nemen, dan moet het team een andere speler aanwijzen om te werpen.

Het eindsignaal

2:3 De speeltijd begint met het fluitsignaal voor de beginworp van de scheidsrechter en eindigt bij het automatisch eindsignaal van de elektronische klok of het eindsignaal van de tijdwaarnemer. Klinkt één van deze signalen niet, dan fluit de scheidsrechter om aan te geven dat de speeltijd voorbij is (17:9).

• Commentaar

Indien er geen elektronische klok met een automatisch eindsignaal beschikbaar is, gebruikt de tijdwaarnemer een tafelklok of een stopwatch en beëindigt hij het spel met een eindsignaal (18:2, 2de alinea).

2:4 Het in strijd handelen met de regels en onsportief gedrag, begaan voorafgaand of gelijktijdig met het eindsignaal (voor de pauze of het eind van de wedstrijd, eveneens bij verlengingen) moeten worden bestraft, ook als de daarmee gepaard gaande vrije worp (volgens spelregel 13:1) of 7-meterworp pas genomen kan worden na het gegeven eindsignaal.

Zo dient de worp ook te worden overgenomen als het signaal (voor de pauze, het eind van de wedstrijd, eveneens bij verlengingen) precies dan

klinkt als de vrije worp of 7-meterworp wordt uitgevoerd of de bal al los is van de werper.

In beide situaties beëindigen de scheidsrechters de wedstrijd pas nadat de vrije worp of de 7-meterworp is genomen (of opnieuw is genomen) en het directe resultaat van de worp is afgewacht.

- 2:5** Bij het nemen (of overnemen) van vrije worpen zoals beschreven in spelregel 2:4 gelden speciale bepalingen ten aanzien van de plaats van spelers op het speelveld en het wisselen van spelers. Als uitzondering op de normale vrijheid van wisselen zoals omschreven in spelregel 4:4, is de enige spelerswissel die is toegestaan een wissel van één speler van het team dat de worp moet gaan nemen. Overtredingen worden bestraft volgens spelregel 4:5, 1ste alinea. Verder dienen de medespelers van de werper op minimaal 3 meter afstand van de werper te blijven, dit als aanvulling op de regel dat zij achter de vrijeworplijn van de tegenstander moeten blijven (13:7, 15:6; zie ook toelichting 1).

De plaats van de verdedigende spelers is bepaald in spelregel 13:8.

- 2:6** Bij de onder regel 2:4 en 2:5 beschreven omstandigheden kan aan een speler of een teamofficial wegens het in strijd handelen met de regels of wegens onsportief gedrag, tijdens de uitvoering van de vrije worp of de 7-meterworp, een persoonlijke straf gegeven worden. Het in strijd handelen met de regels kan echter geen vrije worp in de andere richting tot gevolg hebben.

- 2:7** Constateren de scheidsrechters dat de tijdwaarnemer de wedstrijd te vroeg met het eindsignaal (voor de pauze of het einde van de wedstrijd, eveneens bij verlengingen) heeft beëindigd, dan zijn zij verplicht de spelers op het speelveld te houden om de nog resterende speeltijd te laten spelen.

Bij de hervatting van het spel is het balbezit voor het team dat in balbezit was op het moment dat het te vroege fluitsignaal klonk. Was de bal niet in het spel dan wordt de wedstrijd hervat met de bij de spelsituatie behorende worp. In overige situaties is regel 13:4 a-b van toepassing.

Heeft de eerste helft van een wedstrijd (of van een verlenging) te lang geduurd, dan moet de tweede helft met de te veel gespeelde tijd worden ingekort. Heeft de tweede helft van een wedstrijd (of van een verlenging) te lang geduurd, dan kunnen de scheidsrechters niets meer aan de situatie veranderen.

De time-out

- 2:8** Een time-out is verplicht indien:
- een 2-minutenuitsluiting, een diskwalificatie of een definitieve uitsluiting wordt gegeven;
 - een teamtime-out wordt toegekend;
 - er door de tijdwaarnemer of de waarnemer een fluitsignaal wordt gegeven;
 - overleg tussen de scheidsrechters noodzakelijk is overeenkomstig spelregel 17:7.

Afhankelijk van de omstandigheden wordt een time-out normaliter ook in bepaalde andere situaties gegeven (zie toelichting 2).

Handelen in strijd met de regels gedurende een time-out wordt op dezelfde wijze bestraft als het handelen in strijd met de regels gedurende de speeltijd (16:13, 1ste alinea).

- 2:9** In principe bepalen de scheidsrechters wanneer de klok wordt stilgezet en opnieuw gestart in relatie met een time-out. De speeltijdonderbreking moet aan de tijdwaarnemer worden aangegeven door middel van drie korte fluitsignalen en gebaar 16.

Echter, in die gevallen dat een time-out verplicht moet worden gegeven als het spel wordt onderbroken door het fluitsignaal van de tijdwaarnemer of waarnemer (2:8b-c), is de tijdwaarnemer verplicht de klok direct stop te zetten, zonder de bevestiging af te wachten van de scheidsrechters.

Na een time-out moet de wedstrijd altijd worden hervat met een fluitsignaal van de scheidsrechters (15:5b).

• Commentaar

Een fluitsignaal van de tijdwaarnemer of de waarnemer heeft tot gevolg dat de wedstrijd wordt stilgelegd. Zelfs als de scheidsrechters (en de spelers) zich niet

direct realiseren dat de wedstrijd is gestopt, is elke actie die plaatsvindt op het speelveld na dit fluitsignaal ongeldig. Dit betekent dat wanneer er een doelpunt wordt gescoord na het fluitsignaal van de tafel, het doelpunt moet worden afgekeurd. Overeenkomstig zijn ook beslissingen ongeldig bij het toekennen van worpen (7-meterworp, vrije worp, inworp, beginworp of uitworp). De wedstrijd dient in plaats hiervan te worden hervat op een wijze die overeenkomt met de situatie die bestond toen de tijdwaarnemer of de waarnemer floot (hierbij moet in acht worden genomen dat een speciale reden voor het ingrijpen een teamtime-out of een foute wissel kan zijn).

Echter, elke persoonlijke bestraffing die door de scheidsrechters wordt gegeven, tussen het moment van fluiten vanaf de tafel en het stoppen van de actie door de scheidsrechters, blijft geldig. Dit geldt ongeacht de aard van de overtreding en ongeacht de zwaarte van de bestraffing.

2:10 Elk team heeft per speelhelft van de reguliere speeltijd recht op een teamtime-out van 1 minuut, echter niet bij verlengingen (zie toelichting 3).

Regel 3: De bal

3:1 De bal heeft een omhulsel van leer of kunststof. De bal moet rond zijn. Het buitenmateriaal van de bal mag niet glanzend of glad zijn (17:3).

3:2 De onderscheiden spelerscategorieën moeten ballen gebruiken met omvang en gewicht, zoals hieronder aangegeven:

- 58-60 cm en 425-475 g (IHF-maat 3) voor herensenioren en heren A-jeugd;
- 54-56 cm en 325-375 g (IHF-maat 2) voor damessenioren, dames A-jeugd en B-jeugd en heren B-jeugd en C-jeugd;
- 50-52 cm en 290-330 g (IHF-maat 1) voor dames C-jeugd en dames en heren D-jeugd.

• Commentaar

Het 'IHF-ballenreglement' bevat de technische eisen die voor ballen gelden, die bij alle officiële internationale wedstrijden gebruikt worden.

Deze spelregels bevatten geen maten en gewichten voor ballen die gebruikt worden voor 'minihandbal'.

3:3 Bij elke wedstrijd moeten minstens twee ballen beschikbaar zijn. De reserveballen moeten gedurende de wedstrijd bij de tafel van de secretaris / tijdwaarnemer direct beschikbaar zijn. De ballen moeten voldoen aan het gestelde in regels 3:1 en 3:2.

3:4 De scheidsrechters beslissen wanneer een reservebal wordt ingezet. In dat geval moet de reservebal direct in het spel worden gebracht om de spelonderbreking zo kort mogelijk te houden en zo een time-out te vermijden.

Regel 4: Het team, het wisselen, de uitrusting

Het team

4:1 Een team bestaat uit maximaal 14 spelers.

Op het speeloppervlak mogen zich gelijktijdig ten hoogste 7 spelers bevinden. De overige spelers zijn wisselers.

Gedurende de gehele wedstrijd moet één speler van het team zich als doelverdediger op het speeloppervlak bevinden. Een speler die als doelverdediger is aangewezen, mag te allen tijde de plaats als veldspeler innemen, zoals een veldspeler ook te allen tijde de plaats van doelverdediger mag innemen (let echter op regel 4:4 en 4:7).

Bij aanvang van een wedstrijd dienen zich minstens 5 spelers op het speeloppervlak te bevinden.

Het aantal spelers van een team mag gedurende de gehele wedstrijd inclusief de verlengingen altijd tot 14 worden aangevuld.

Daalt het aantal spelers van een team gedurende de wedstrijd beneden de 5, dan kan er worden doorgespeeld. Het wordt aan het oordeel van de scheidsrechters overgelaten, of en wanneer de wedstrijd moet worden gestaakt (17:12).

4:2 Gedurende een wedstrijd mogen maximaal 4 teamofficials van een team aanwezig zijn. Deze teamofficials mogen gedurende de wedstrijd niet worden vervangen. Eén van de teamofficials dient als teamverantwoordelijke

te worden aangewezen. Slechts aan deze teamofficial is het toegestaan in gesprek te treden met de secretaris / tijdwaarnemer of de scheidsrechters (zie echter toelichting 3: teamtime-out).

Over het algemeen is het een teamofficial niet toegestaan het speelveld te betreden. Inbreuk op deze regel moet als onsportief gedrag worden bestraft (zie 8:4, 16:1c, 16:3d en 16:6a). De wedstrijd wordt hervat met een vrije worp voor de tegenpartij (13:1a-b; zie echter toelichting 9).

De verantwoordelijke teamofficial zorgt ervoor dat er zich, wanneer de wedstrijd is aangevangen, geen andere personen dan de (maximaal 4) geregistreerde teamofficials en de spelers die gerechtigd zijn te spelen (zie 4:3) in de wisselzone bevinden. Een overtreding van deze regel leidt tot een progressieve bestraffing voor de verantwoordelijke teamofficial (16:1c, 16:3d en 16:6a).

- 4:3** Een speler of teamofficial is gerechtigd aan de wedstrijd deel te nemen als hij bij het beginsignaal aanwezig is en op het wedstrijdformulier is bijgeschreven.

Spelers en teamofficials die na het begin van de wedstrijd arriveren, moeten van de secretaris / tijdwaarnemer toestemming krijgen, alvorens zij aan de wedstrijd deel kunnen nemen en zij moeten op het wedstrijdformulier worden bijgeschreven.

Een speler die gerechtigd is aan de wedstrijd deel te nemen, mag op elk gewenst moment het speelveld via de eigen wissellijn betreden (zie echter spelregel 4:4 en 4:6).

De verantwoordelijke teamofficial dient ervoor te zorgen dat alleen spelers die gerechtigd zijn te spelen het speelveld betreden. Bij overtreding dient de verantwoordelijke teamofficial te worden bestraft voor onsportief gedrag (13:1a-b, 16:1c, 16:3d en 16:6a; zie echter toelichting 9).

Het wisselen van spelers

- 4:4** Wisselers mogen gedurende de wedstrijd op elk moment en herhaald (zie echter spelregel 2:5), zonder melding aan de secretaris / tijdwaarnemer, worden ingezet, indien de te vervangen spelers het speelveld hebben verlaten (4:5).

Het verlaten en betreden van het speelveld mag alleen via de eigen wissellijn plaatsvinden (4:5). Dit geldt ook voor het wisselen van de doelverdediger (zie ook 4:7 en 14:10).

De regels met betrekking tot het wisselen zijn ook bij een time-out (uitgezonderd een teamtime-out) van toepassing.

• **Commentaar**

Het doel van de wissellijn is zorg te dragen voor een eerlijk en ordelijk verloop van spelerswissels. Het is niet bedoeld bestraffing in andere situaties te veroorzaken, bijvoorbeeld daar waar een speler op onschuldige wijze en zonder de intentie hier voordeel uit te halen over de zijlijn of achterlijn stapt (onder andere om water of een handdoek te pakken juist buiten de wisselzone of het op sportieve wijze verlaten van het veld bij de wisselbank, na een uitsluiting te hebben ontvangen, juist buiten de wisselzone). Tactisch en oneigenlijk gebruik van het gebied buiten het veld wordt afzonderlijk behandeld in spelregel 7:10.

4:5 Een wisselfout moet met een tijdelijke uitsluiting voor de betreffende speler worden bestraft. Begaan in een bepaalde situatie meerdere spelers tegelijkertijd een wisselfout, dan moet slechts de eerste speler die in strijd met de regels handelde, worden bestraft.

De wedstrijd wordt hervat met een vrije worp voor de tegenpartij (13:1a-b; zie echter toelichting 9).

4:6 Betreedt een extra speler het speelveld zonder dat een spelerswissel plaatsvindt of grijpt een speler vanuit het wisselgebied onrechtmatig in het spelgebeuren in, dan krijgt deze speler een tijdelijke uitsluiting. Het team moet de eerstvolgende twee minuten met een speler minder op het speelveld spelen (los van het feit dat de extra speler die het speelveld betrad het speelveld dient te verlaten).

Betreedt een tijdelijk uitgesloten speler gedurende de tijd van uitsluiting het speelveld, dan krijgt deze speler opnieuw een tijdelijke uitsluiting, die direct ingaat. Het team moet gedurende de resttijd van de oorspronkelijke uitsluiting met een extra speler op het speelveld verminderd worden.

De wedstrijd wordt in beide gevallen hervat met een vrije worp voor de tegenpartij (13:1a-b; zie echter toelichting 9).

De uitrusting

4:7 Alle veldspelers van een team dienen gelijke speelkleding te dragen. De combinatie van kleur en ontwerp van de kleding van beide teams moet zodanig zijn, dat de teams duidelijk te onderscheiden zijn. Alle spelers die de positie van doelverdediger innemen, moeten een shirt dragen van dezelfde kleur. De kleur dient duidelijk af te steken tegen de kleuren van beide teams en van de doelverdediger(s) van het andere team (17:3).

4:8 De spelers moeten op de rug een rugnummer dragen van minstens 20 cm hoog en op de borst een borstnummer van minstens 10 cm hoog. De nummering zou van 1 tot 20 moeten lopen. Een speler die wisselt tussen de positie van veldspeler en doelverdediger dient in beide posities hetzelfde nummer te dragen.

De kleur van de nummers moet goed afsteken ten opzichte van kleur en ontwerp van de speelkleding.

4:9 De spelers zijn verplicht sportschoenen te dragen.

Het dragen van voorwerpen die spelers in gevaar kunnen brengen is niet toegestaan. Hieronder wordt verstaan: hoofdbescherming, gezichtsmaskers, armbanden, polshorloges, (hals)kettingen, oorsieraden, zichtbare piercings, brillen zonder hoofdband of met een vast montuur en alle andere voorwerpen die een gevaar kunnen opleveren (17:3). Platte ringen, kleine oorbellen en zichtbare piercings mogen worden toegestaan zolang ze zodanig worden ingetapet, dat ze geen gevaar meer opleveren voor andere spelers. Het dragen van voorhoofdsbanden van zacht elastisch materiaal is toegestaan.

Spelers die niet aan deze voorwaarden voldoen, mogen niet meespelen totdat het probleem verholpen is.

4:10 Een speler die bloedt of die bloed aan lichaam of speelkleding heeft, moet het speeloppervlak direct en op eigen initiatief (door middel van een reguliere spelerswissel) verlaten, om het bloeden te stelpen, de wond af te dekken en lichaam en speelkleding te reinigen. Daarna mag hij pas het speelveld weer betreden.

Een speler die in dit verband de aanwijzingen van de scheidsrechters niet opvolgt, maakt zich schuldig aan onsportief gedrag (8:4, 16:1c en 16:3c).

- 4:11** In geval van een blessure mogen de scheidsrechters toestemming geven (door middel van gebaren 16 en 17) aan twee personen die gerechtigd zijn aan de wedstrijd deel te nemen (zie 4:3), om het speelveld te betreden bij een time-out, dit uitsluitend om de geblesseerde speler van hun team te assisteren.

Indien verder nog personen het veld betreden nadat de twee personen reeds het veld betreden hebben, dient dit bestraft te worden als onreglementair betreden van het veld; in geval het een speler betreft conform spelregels 4:6 en 16:3a en indien het een teamofficial betreft conform spelregels 4:2, 16:1c, 16:3d en 16:6a. Indien een persoon aan wie toestemming is verleend het veld te betreden, in plaats van de geblesseerde speler gaat assisteren, instructies gaat geven aan spelers, tegenstanders of scheidsrechters gaat benaderen, dan dient hij bestraft te worden als zijnde schuldig aan onsportief gedrag (16:1c, 16:3c-d en 16:6a).

Regel 5: De doelverdediger

Het is de doelverdediger toegestaan:

- 5:1** bij het afweren in het doelgebied de bal met alle lichaamsdelen aan te raken;
- 5:2** zich in het doelgebied met de bal, los van de aan veldspelers opgelegde beperkingen (regel 7:2-4, 7:7) te bewegen; hij mag echter de uitvoering van de uitworp niet vertragen (6:4-5, 12:2 en 15:5b);
- 5:3** het doelgebied zonder bal te verlaten en op het speelveld mee te spelen; voor hem gelden in dat geval de spelregels voor de in het veld spelende spelers;

Het doelgebied wordt als verlaten beschouwd zodra de doelverdediger met een deel van het lichaam de vloer (veld) buiten de doelgebiedlijn aanraakt.

- 5:4** het doelgebied, met de niet onder controle gebrachte bal, te verlaten en daar verder te spelen.

Het is de doelverdediger niet toegestaan:

- 5:5** bij het afweren de tegenstander in gevaar te brengen (8:2, 8:5);
- 5:6** het doelgebied met de onder controle gebrachte bal te verlaten; dit heeft een vrije worp tot gevolg (volgens 6:1, 13:1a en 15:7, 3de alinea) indien de scheidsrechters hebben gefloten voor de uitvoering van de uitworp; in andere gevallen dient de uitworp gewoon opnieuw genomen te worden (15:7, 2de alinea); zie echter de interpretatie van voordeel in 15:7, als de doelverdediger de bal gaat verliezen nadat hij met de bal in de hand de doelgebiedlijn is gepasseerd;
- 5:7** de buiten het doelgebied op de grond liggende of rollende bal aan te raken, zolang hij zich in het doelgebied bevindt (6:1, 13:1a);
- 5:8** de buiten het doelgebied op de grond liggende of rollende bal in het doelgebied te halen (6:1, 13:1a);
- 5:9** met de bal vanuit het speelveld in het doelgebied terug te keren (6:1, 13:1a);
- 5:10** de zich in de richting van het speelveld bewegende of in het doelgebied liggende bal met het onderbeen of de voet aan te raken (13:1a);
- 5:11** bij de uitvoering van een 7-meterworp de doelverdedigersgrenslijn (4-meterlijn) of de verlenging aan beide zijden daarvan te overschrijden, voordat de bal de hand van de werper heeft verlaten (14:9).

• Commentaar

Zolang de doelverdediger een voet achter of op de doelverdedigersgrenslijn (4-meterlijn) op de grond heeft, is het hem toegestaan de andere voet of een ander lichaamsdeel in de lucht over deze lijn te bewegen.

Regel 6: Het doelgebied

- 6:1** Het doelgebied mag alleen door de doelverdediger worden betreden (zie echter 6:3). Het doelgebied, inclusief de doelgebiedlijn, is betreden zodra het door een veldspeler met een deel van het lichaam wordt aangeraakt.

- 6:2** Bij het betreden van het doelgebied door een veldspeler moet als volgt worden beslist:
- uitworp, indien een veldspeler van het aanvallende team met de bal het doelgebied betreedt of zonder bal het doelgebied betreedt en hieruit voordeel behaalt (12:1);
 - vrije worp, indien een veldspeler van het verdedigende team het doelgebied betreedt en hieruit voordeel behaalt, echter zonder hierbij een doelkans te verhinderen (13:1b); zie ook toelichting 5:1;
 - 7-meterworp, indien een veldspeler van het verdedigende team het doelgebied betreedt en hierdoor een vrije doelkans verhindert (14:1a).

- 6:3** Het betreden van het doelgebied wordt niet bestraft:
- wanneer een speler, nadat hij de bal heeft gespeeld, het doelgebied betreedt, voorzover dit voor de tegenstander geen nadeel oplevert;
 - wanneer een speler van één van de teams zonder bal het doelgebied betreedt en hij zich daardoor geen voordeel verschaft.

- 6:4** De bal wordt geacht niet meer in het spel te zijn als de doelverdediger de bal in de hand en onder controle heeft, binnen zijn doelgebied (12:1). De bal moet weer in het spel worden gebracht door middel van een uitworp (12:2).

- 6:5** De bal blijft in het spel wanneer hij in het doelgebied over de grond rolt. Hij is in het bezit van het team van de doelverdediger en alleen de doelverdediger mag hem aanraken. De doelverdediger mag hem oppakken, waardoor de bal niet meer in het spel is en dan weer in het spel moet worden gebracht overeenkomstig regel 6:4 en 12:1-2 (zie echter 6:7b). Een vrije worp wordt gegeven als de bal, terwijl hij rolt, wordt aangeraakt door een ploeggenoot van de doelverdediger (zie echter 14:1a in samenhang met toelichting 8). Het spel wordt hervat met een uitworp (12:1c) als de bal wordt aangeraakt door een tegenstander.

De bal is niet meer in het spel zo gauw de bal stil ligt op de grond in het doelgebied (12:1b). Hij is dan in het bezit van het team van de doelverdediger en alleen de doelverdediger mag hem aanraken. De doelverdediger is verplicht de bal op te pakken en weer in het spel te brengen overeenkomstig regel 6:4 en 12:2 (zie echter 6:7b). Het blijft een uitworp wanneer de bal wordt aangeraakt door een andere speler van beide teams (12:1, 2de alinea, 13:3).

Een bal die zich boven het doelgebied in de lucht bevindt, mag worden gespeeld.

- 6:6** Raakt een speler van het verdedigende team bij een verdedigingsactie de bal en wordt deze door de doelverdediger gevangen of blijft deze in het doelgebied liggen, dan wordt de wedstrijd voortgezet met een uitworp (6:4-5).
- 6:7** Wanneer de bal het eigen doelgebied in wordt gespeeld, moet als volgt worden beslist:
- doelpunt, als de bal de doellijn in volle omvang passeert;
 - vrije worp, als de bal in het doelgebied blijft liggen, of als de doelverdediger de bal aanraakt, zonder dat deze in het doel belandt (13:1a-b);
 - inworp, als de bal over de achterlijn gaat (11:1);
 - doorspelen, als de bal het doelgebied doorkruist en weer in het speelveld terugkomt, zonder dat de doelverdediger deze aanraakt.
- 6:8** Een bal die uit het doelgebied terugkomt in het speelveld, blijft in het spel.

Regel 7: Het spelen van de bal, passief spel

Het spelen van de bal

Het is toegestaan:

- 7:1** de bal met gebruikmaking van handen (open of gesloten), armen, hoofd, bovenlichaam, bovenbeen en knieën te werpen, te vangen, te stoppen, te stoten of te slaan;
- 7:2** de bal maximaal 3 seconden vast te houden, ook wanneer deze op de grond ligt (13:1a);
- 7:3** met de vastgehouden bal hoogstens 3 passen te maken (13:1a); een pas is gemaakt:
- wanneer een met beide voeten op de grond staande speler een voet optilt en deze weer neerzet of een voet van een plaats naar een andere plaats beweegt;
 - wanneer een speler met slechts één voet de grond raakt, de bal vangt

- en daarna met de andere voet de grond raakt;
- c. wanneer een speler na een sprong met een voet de grond aanraakt en daarna met dezelfde voet een sprong uitvoert of de grond met de andere voet aanraakt;
 - d. wanneer een speler na een sprong met beide voeten tegelijk de grond aanraakt en daarna een voet optilt en weer neerzet of een voet van een plaats naar een andere beweegt.

• **Commentaar**

Wordt een voet van een plaats naar een andere bewogen en de tweede voet wordt aangesloten, dan geldt dit slechts als één pas.

- 7:4** de bal zowel op de plaats als in de loop:
- a. éénmaal te stuiten en met één of beide handen weer te vangen;
 - b. herhaaldelijk met één hand te tippen en daarna met één of met beide handen weer te vangen of op te rapen;
 - c. de bal met één hand over de grond herhaald voort te rollen en daarna met één of beide handen weer te vangen of op te rapen.

Zodra de bal daarna met één hand of beide handen wordt vastgepakt, moet hij binnen 3 seconden, respectievelijk na ten hoogste 3 passen (13:1a) worden afgespeeld.

Het tippen of stuiten van de bal begint wanneer de speler met enig lichaamsdeel de bal aanraakt en naar de grond speelt.

Wanneer de bal een andere speler of het doel geraakt heeft, is opnieuw tippen of stuiten en vangen toegestaan (zie echter 14:6).

- 7:5** de bal van de ene hand in de andere over te nemen;

- 7:6** de bal knielend, zittend of liggend verder te spelen; dit betekent dat het toegestaan is vanuit zo'n positie een worp uit te voeren (bijvoorbeeld een vrije worp), indien aan de randvoorwaarden uit spelregel 15:1 is voldaan, inclusief de randvoorwaarde dat één deel van de voet constant contact moet houden met de vloer.

Het is niet toegestaan:

- 7:7** nadat de bal onder controle is gebracht, de bal meer dan éénmaal aan te raken, tenzij deze in de tussentijd de grond, een andere speler of het doel heeft geraakt (13:1a); echter het meer dan éénmaal aanraken van de bal blijft strafvrij indien de speler onhandig tracht de bal te vangen, met andere woorden er niet direct in slaagt de bal onder controle te krijgen bij het vangen of stoppen van de bal.
- 7:8** de bal met de voet of het onderbeen aan te raken, tenzij deze er door een tegenstander tegenaan wordt gegooid (13:1a-b).
- 7:9** Raakt de bal een scheidsrechter op het speelveld dan wordt er verder gespeeld.
- 7:10** Als een speler met de bal zich buiten het speelveld begeeft met één of beide voeten (terwijl de bal binnen het speelveld blijft), bijvoorbeeld om een tegenstander te passeren, dan volgt een vrije worp voor de tegenstander (13:1a).

Als een speler van het team dat in balbezit is, zich opstelt buiten het speelveld, dan moeten de scheidsrechters aan de speler aangeven dat hij in het speelveld moet komen. Als de speler dit niet doet of als een dergelijke actie later wordt herhaald door hetzelfde team, dan volgt een vrije worp voor de tegenstander (13:1a) zonder voorafgaande waarschuwing. Deze acties leiden niet tot persoonlijke straffen zoals bedoeld in spelregel 8 en 16.

Passief spel

- 7:11** Het is niet toegestaan de bal in het bezit van het eigen team te houden zonder dat er een herkenbare poging wordt gedaan aan te vallen of tot een schot op het doel te komen. Eveneens is het niet toegestaan herhaaldelijk de uitvoering te vertragen van een beginworp, vrije worp, inworp of uitworp van het eigen team (zie toelichting 4). Dit wordt beschouwd als passief spel, hetgeen bestraft moet worden met een vrije worp tegen het team dat in balbezit is, tenzij de tendens tot passiviteit ophoudt (13-1a).

De vrije worp moet worden genomen op de plaats waar de bal zich bevond op het moment dat het spel werd onderbroken.

7:12 Als er een mogelijke tendens naar passief spel herkenbaar wordt, wordt het waarschuwingsteken (gebaar 18) gegeven. Dit geeft het balbezittende team de gelegenheid de wijze van aanvallen te wijzigen, teneinde balverlies te vermijden. Indien de wijze van aanvallen, na het tonen van het waarschuwingsteken, niet verandert of er geen worp op het doel wordt uitgevoerd, dan wordt een vrije worp tegen het balbezittende team gegeven (zie toelichting 4).

In bepaalde situaties (bijvoorbeeld het opzettelijk voorbij laten gaan van een vrije doelkans) kunnen de scheidsrechters, ook zonder vooraf het waarschuwingsteken te tonen, besluiten een vrije worp te geven tegen de balbezittende partij.

Regel 8: Handelen in strijd met de regels, overtredingen

Het is toegestaan:

- 8:1**
- armen en handen te gebruiken om de bal te blokkeren of in het bezit van de bal te komen;
 - vanuit elke richting de bal met een geopende hand uit de handen van de tegenstander te spelen;
 - de tegenstander met het lichaam te sperren, ook wanneer hij niet in balbezit is;
 - frontaal met gebogen armen lichaamscontact met de tegenstander te maken, dit lichaamscontact te handhaven om hem te controleren en te begeleiden.

Het is niet toegestaan:

- 8:2**
- de tegenstander de bal uit de handen te rukken of te slaan;
 - de tegenstander met armen, handen of benen te sperren of hem weg te duwen;
 - de tegenstander te omklemmen, vast te houden (lichaam, shirt of broek), te duwen, tegen hem aan te lopen of te springen;
 - een tegenstander met of zonder bal in gevaar te brengen.

8:3 Overtredingen overeenkomstig spelregel 8:2 kunnen plaatsvinden bij de strijd om de bal; echter overtredingen waarbij de actie overwegend of uitsluitend gericht is tegen de tegenstander en niet naar de bal, moeten progressief worden bestraft.

Dit betekent dat in aanvulling op een vrije worp of een 7-meterworp, er ook een noodzaak is voor een persoonlijke straf, te beginnen met een waarschuwing (16:1b), gevolgd door steeds zwaardere straffen zoals tijdelijke uitsluitingen (16:3b) en diskwalificaties (16:6f).

(Onsportief gedrag moet ook progressief worden bestraft, volgens 16:1c, 16:3c en 16:6f.)

Zoals echter aangegeven in spelregel 16:3 commentaar, hebben de scheidsrechters het recht, wanneer een bepaalde overtreding dit rechtvaardigt, direct een tijdelijke uitsluiting te geven, ook al heeft de speler hiervoor nog geen waarschuwing gehad.

8:4 Lichamelijke en verbale uitdrukkingvormen die niet overeenstemmen met de sportieve geest van het spel, worden aangemerkt als onsportief gedrag (voorbeelden: zie toelichting 5). Dit geldt zowel voor spelers als voor teamofficials op het speeloppervlak en ook daarbuiten. Progressieve bestraffing is ook van toepassing in geval van onsportief gedrag (16:1c, 16:3c-d en 16:6a).

8:5 Een speler die de tegenstander aanvalt op een wijze waarbij hij diens gezondheid in gevaar brengt, moet worden gediskwalificeerd (16:6b), in het bijzonder wanneer hij:

- a. een zich in een werpactie bevindende speler van de zijkant of van achteren op de werparm slaat of de werparm terugtrekt;
- b. een actie zo uitvoert dat de tegenstander aan het hoofd of aan de hals getroffen wordt;
- c. met de voet, de knie of op andere wijze de tegenstander opzettelijk op het lichaam raakt; hiertoe behoort ook het uitsteken van een been;
- d. een zich in de loop of in een sprong bevindende tegenstander duwt of zo aanpakt, dat deze daardoor de controle over zijn lichaam verliest; dit geldt ook als een doelverdediger zijn doelgebied bij een aanval van de tegenpartij verlaat;

- e. een verdediger bij een als directe worp uitgevoerde vrije worp aan het hoofd raakt, onder de voorwaarde dat deze zich niet beweegt, of in hetzelfde geval de doelverdediger aan het hoofd raakt bij het nemen van een 7-meterworp, onder de voorwaarde dat de doelverdediger zich niet beweegt.

• Commentaar

Zelfs een overtreding met zeer weinig fysiek contact kan erg gevaarlijk zijn en zeer ernstige gevolgen hebben, als het moment van de overtreding zodanig is dat de tegenstander weerloos is en onverwacht wordt geraakt. Het risico voor de tegenstander en niet het ogenschijnlijk minimale lichaamscontact moet leidend zijn bij de bepaling of een diskwalificatie op zijn plaats is.

8:6 Grof onsportief gedrag door een speler of een teamofficial, op het speelveld of daarbuiten (voorbeelden zie toelichting 6), moet met een diskwalificatie worden bestraft (16:6c).

8:7 Bij een gewelddadigheid gedurende de speeltijd moet de speler die de overtreding begaat definitief worden uitgesloten (16:9-11). Een gewelddadigheid buiten de speeltijd (zie 16:13) leidt tot een diskwalificatie (16:6d; 16:14b). Een teamofficial die zich aan een gewelddadigheid schuldig maakt, wordt gediskwalificeerd (16:6e).

• Commentaar

Een gewelddadigheid in de zin van de voorgaande spelregel wordt gedefinieerd als een bijzonder sterke en opzettelijke aanval naar het lichaam van een andere persoon (speler, scheidsrechter, secretaris / tijdwaarnemer, teamofficial, waarnemer, toeschouwer enz.). Met andere woorden: het gaat niet om een reflexbeweging of het gevolg van een onbedachtzame of overdreven manier van verdedigen. Spugen, indien de andere persoon daadwerkelijk wordt geraakt, wordt uitdrukkelijk als gewelddadigheid beschouwd.

8:8 Het in strijd handelen met de spelregels 8:2-7 leidt tot een 7-meterworp voor de tegenpartij (14:1) als de overtreding direct - of indirect als gevolg van de hierdoor veroorzaakte onderbreking - een vrije doelkans van de tegenpartij vrijdelt.

Voor het overige leidt de overtreding tot een vrije worp voor de tegenpartij (13:1a-b, maar zie ook 13:2 en 13:3).

Regel 9: Het maken van een doelpunt

9:1 Een doelpunt is gemaakt wanneer de bal de gehele doellijn in volle omvang is gepasseerd (zie afbeelding 4), mits er voor of tijdens de worp door de werper of een medespeler geen overtredingen zijn gemaakt. De doelscheidsrechter bevestigt door middel van twee korte fluitsignalen en gebaar 12 dat een doelpunt is gemaakt.

Gaat de bal het doel in ondanks dat een speler of een teamofficial van het verdedigende team een overtreding heeft gemaakt, dan moet het doelpunt worden toegekend.

Heeft een scheidsrechter of de tijdwaarnemer het spel onderbroken voordat de bal in volle omvang de doellijn is gepasseerd, dan mag geen doelpunt worden toegekend.

Gooit een speler de bal in het eigen doel dan leidt dit tot een doelpunt voor de tegenpartij, met uitzondering van de doelverdediger die een uitworp uitvoert (12:2, 2de alinea).

• **Commentaar**

Wordt een op het doel geworpen bal door iets of iemand die niet aan het spel deelneemt (toeschouwers enz.) met succes afgeweerd, dan moet een doelpunt worden toegekend als de scheidsrechters ervan overtuigd zijn dat de bal anders wel in het doel zou zijn gegaan.

9:2 Wanneer een doelpunt wordt toegekend en de scheidsrechter voor de uitvoering van de beginworp heeft gefloten, dan kan het doelpunt niet meer worden geannuleerd (zie echter spelregel 2:9 commentaar).

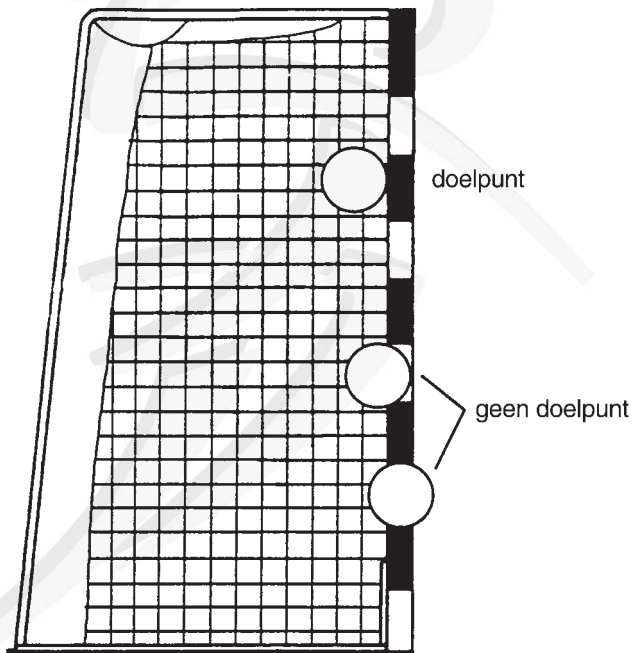
Klinkt direct na het doelpunt en voor de uitvoering van de beginworp het eindsignaal (voor de rust of het eind van de wedstrijd), dan moeten de scheidsrechters (zonder beginworp) duidelijk aangeven dat zij een doelpunt hebben toegekend.

• **Commentaar**

Een door de scheidsrechters toegekend doelpunt wordt direct nadat het is toegekend op het scorebord vermeld.

9:3 Het team dat meer doelpunten heeft gescoord dan de tegenpartij, is winnaar. Hebben beide teams een gelijk aantal doelpunten of geen doelpunten gescoord, dan is de wedstrijd onbeslist (zie 2:2).

Afbeelding 4 Het doelpunt

Regel 10: De beginworp

- 10:1** De beginworp bij het begin van de wedstrijd wordt uitgevoerd door het team dat bij het loten heeft gewonnen en de bal heeft gekozen. Het andere team heeft het recht de speelveldhelft te kiezen. Kiest daarentegen het team dat bij het loten gewonnen heeft de speelveldhelft, dan heeft het andere team de beginworp.

Voor het begin van de tweede helft wisselen de teams van speelveldhelft. De beginworp wordt uitgevoerd door het team dat bij het begin van de wedstrijd niet de beginworp had.

Voor elke verlenging wordt opnieuw geloot, waarbij alle bepalingen van regel 10:1 van toepassing zijn.

- 10:2** Na een doelpunt wordt het spel met een beginworp hervat door het team waartegen het doelpunt is gescoord (uitgezonderd 9:2, 2de alinea).

- 10:3** De beginworp moet binnen drie seconden na het influiten (13:1a, 15:7, 3de alinea) vanuit het midden van het speelveld (met een tolerantie van 1,5 meter naar beide richtingen) in willekeurige richting worden uitgevoerd. Degene die de beginworp uitvoert, moet met minstens één voet de middenlijn aanraken terwijl de andere voet zich op of achter de middellijn moet bevinden (15:6). Deze positie dient te worden gehandhaafd tot de bal zijn hand heeft verlaten (13:1a; 15:7, 3de alinea)(zie ook toelichting 7).

Medespelers van de werper mogen vóór het influiten de middenlijn niet passeren (15:6).

- 10:4** Bij de beginworp aan het begin van elke speelheft (en van eventuele verlengingen) moeten alle spelers zich op de eigen helft van het speelveld bevinden.

Bij de beginworp na een doelpunt mogen de tegenstanders van de werper zich echter op beide helften van het speelveld ophouden.

In beide gevallen mogen de tegenstanders niet dichterbij dan op 3 meter afstand komen van degene die de beginworp uitvoert (15:4, 15:9, toelichting 5:2b).

Regel 11: De inworp

- 11:1** Een inworp moet worden toegekend wanneer de bal de zijlijn volledig is gepasseerd of wanneer een veldspeler van het verdedigende team de bal het laatst heeft aangeraakt, voordat deze de achterlijn van zijn team passeert. Een inworp wordt ook toegekend als de bal het plafond of een voorwerp boven het speelveld raakt.
- 11:2** De inworp wordt zonder fluitsignaal van de scheidsrechters uitgevoerd (zie echter 15:5b) door het team, waarvan de spelers de bal niet als laatste hebben aangeraakt voordat deze over de lijn ging of het plafond of een voorwerp boven het speelveld raakte.
- 11:3** De inworp wordt uitgevoerd op de plaats waar de bal de zijlijn gepasseerd is of, indien de bal de achterlijn is gepasseerd, aan die betreffende kant en op de plaats waar de zijlijn en de doellijn samenkomen. Een inworp nadat de bal het plafond of een voorwerp boven het speelveld heeft geraakt, wordt genomen op de dichtstbijzijnde plaats aan de dichtstbijzijnde zijlijn in relatie met het punt waar de bal het plafond of het voorwerp boven het speelveld raakte.
- 11:4** De werper moet met een voet op de zijlijn staan (15:6) en de juiste positie aanhouden tot de bal zijn hand heeft verlaten (15:7, 2de en 3de alinea, 13:1a). Er zijn geen beperkingen voor het plaatsen van de andere voet.
- 11:5** De spelers van het andere team mogen zich bij het nemen van de inworp niet dichterbij dan 3 meter van de werper bevinden (15:4, 15:9, toelichting 5:2b).

Zij mogen zich echter altijd direct buiten hun doelgebied opstellen, ook wanneer de afstand tussen hen en de werper minder dan 3 meter bedraagt.

Regel 12: De uitworp

- 12:1** Een uitworp wordt toegekend indien:
- a. een speler van de tegenpartij met overtreding van spelregel 6:2a het doelgebied betreedt;

- b. de doelverdediger de bal onder controle heeft in het doelgebied, of de bal stil ligt op de grond in het doelgebied (6:4-5);
- c. een speler van de tegenpartij de bal aanraakt als deze door het doelgebied rolt (6:5 1ste alinea); of in het doelgebied ligt (6:5);
- d. wanneer de bal over de achterlijn is gegaan nadat hij het laatst is aangeraakt door de doelverdediger of een speler van de tegenpartij.

Dit betekent dat in al deze gevallen de bal beschouwd wordt niet meer in het spel te zijn en dat de wedstrijd wordt hervat met een uitworp (13:3), als er een overtreding plaatsvindt nadat de uitworp is toegekend en voordat deze is uitgevoerd.

12:2 De uitworp wordt door de doelverdediger zonder fluitsignaal van de scheidsrechter (met uitzondering van 15:5b), vanuit het doelgebied over de doelgebiedlijn heen, uitgevoerd.

De uitworp geldt als uitgevoerd wanneer de door de doelverdediger gespeelde bal de doelgebiedlijn in zijn geheel is gepasseerd.

De spelers van het andere team mogen zich aan de doelgebiedlijn bevinden maar mogen de bal pas aanraken wanneer deze de doelgebiedlijn in zijn geheel is gepasseerd (15:4, 15:9, toelichting 5:2b).

Regel 13: De vrije worp

De beslissing voor een vrije worp

- 13:1** In principe onderbreken de scheidsrechters de wedstrijd en laten hem door middel van een vrije worp voor het andere team hervatten, wanneer:
- a. het balbezittende team handelt in strijd met de regels zodat dit tot verlies van balbezit moet leiden (4:2-3, 4:5-6, 5:6-10, 6:5 1ste alinea, 6:7b, 7:2-4, 7:7-8, 7:10, 7:11, 8:8, 10:3, 11:4, 13:7, 14:4-7, 15:7, 3de alinea en 15:8);
 - b. de tegenstander handelt in strijd met de regels zodat dit leidt tot verlies van de bal door het balbezittende team (4:2-3, 4:5-6, 5:5, 6:2b, 6:7b, 7:8, 8:8).

13:2 De scheidsrechters moeten continuïteit in de wedstrijd toelaten door te voorkomen dat het spel door een beslissing voor een vrije worp te vroeg wordt onderbroken. Dit betekent dat de scheidsrechters overeenkomstig regel 13:1a geen vrije worp moeten geven, wanneer de verdedigende partij direct na de door de aanvallende partij begane overtreding in balbezit komt.

Eveneens moeten de scheidsrechters overeenkomstig regel 13:1b pas dan ingrijpen, wanneer het duidelijk is dat het aanvallende team als gevolg van de door het verdedigende team begane overtreding balbezit verliest of niet in staat is de aanval voort te zetten.

Wanneer er als gevolg van een overtreding een persoonlijke straf gegeven moet worden, mogen de scheidsrechters het spel direct onderbreken indien dit geen nadeel oplevert voor het team dat de overtreding niet heeft begaan. Anders moet de bestraffing vooruitgeschoven worden tot na afloop van de lopende situatie.

Regel 13:2 is niet van toepassing in het geval van overtreding van de regels 4:2-3 of 4:5-6 waarbij het spel direct door een fluitsignaal van de tijdwaarnemer onderbroken moet worden.

13:3 Als er een overtreding wordt begaan die overeenkomstig regel 13:1a-b normaal met een vrije worp moet worden bestraft, terwijl de bal niet in het spel is, dan wordt het spel hervat met de worp die op grond van de gegeven onderbreking van toepassing is.

13:4 Aanvullend op de situaties overeenkomstig regel 13:1a-b wordt in bepaalde gevallen, waarbij het spel zonder overtreding van een team werd onderbroken (dat wil zeggen wanneer de bal in het spel is), een vrije worp toegekend teneinde de wedstrijd te hervatten:

- wanneer een team op het moment van de onderbreking in balbezit is, behoudt het balbezit;
- wanneer geen van de teams in balbezit is, krijgt het team dat als laatste in balbezit was opnieuw balbezit.

De 'voordeelregel' overeenkomstig regel 13:2 is niet van toepassing in de in regel 13:4 genoemde situaties.

13:5 Wanneer een beslissing voor een vrije worp wordt genomen tegen het team dat bij het fluitsignaal van de scheidsrechter in balbezit is, moet de speler die op dat moment de bal heeft deze direct op de plaats waar hij zich bevindt laten vallen of neerleggen (16:3e).

De uitvoering van de vrije worp

13:6 De vrije worp wordt onder normale omstandigheden zonder fluitsignaal van de scheidsrechter (met uitzondering van 15:5b) in principe genomen op de plaats waar de overtreding werd begaan. De uitzonderingen op dit principe luiden als volgt:

in de bij 13:4a-b beschreven situaties wordt de vrije worp na influiten uitgevoerd op de plaats waar de bal zich bevond op het moment dat het spel werd onderbroken;

wanneer een scheidsrechter of een waarnemer (van de IHF, een continentale federatie of nationaal verbond) het spel vanwege een overtreding van een speler of een teamofficial van het verdedigende team onderbreekt en dit tot een vermaning of een persoonlijke straf leidt, moet de vrije worp worden uitgevoerd op de plaats waar de bal zich bevond toen het spel werd onderbroken, als deze plaats gunstiger is dan de plaats waar de overtreding plaatsvond;

dezelfde uitzondering als in voorgaande alinea geldt wanneer een secretaris / tijdwaarnemer het spel, wegens overtredingen van spelregels 4:2-3 of 4:5-6, onderbreekt;

zoals in spelregel 7:11 is aangegeven, worden vrije worpen die wegens passief spel worden toegekend, op die plaats uitgevoerd waar de bal zich bevond bij de spelonderbreking;

ongeacht het principe en de handhaving van hetgeen in de voorgaande alinea's is gesteld, kan een vrije worp nooit vanuit het eigen doelgebied van het werpende team of binnen de vrijeworpleijn van de tegenstander worden uitgevoerd. Wanneer zo'n positie als hiervoor aangegeven zich voordoet, moet de positie voor uitvoering verplaatst worden naar de dichtstbijzijnde plaats direct buiten de aangegeven gebieden.

• **Commentaar**

Wanneer de juiste plaats voor het nemen van de vrije worp aan de vrijeworplijn van het verdedigende team ligt, moet de uitvoering in principe precies op die plaats gebeuren. Hoe verder de plaats voor het nemen van de vrije worp van de vrijeworplijn van het verdedigende team verwijderd is, des te groter moet de tolerantie zijn om de vrije worp op korte afstand van de exacte plaats te laten nemen.

Deze tolerantie neemt geleidelijk toe tot 3 meter, die bij de uitvoering van een vrije worp direct buiten het doelgebied van het werpende team bereikt is.

De beschreven tolerantie is niet van toepassing in aansluiting op een overtreding van regel 13:5 als deze overtreding wordt bestraft in overeenstemming met toelichting 5:3a. In die gevallen moet de uitvoering van de vrije worp altijd op de exacte plaats geschieden waar de overtreding plaatsvond.

13:7 Spelers van het werpende team mogen de vrijeworplijn van de tegenpartij niet aanraken of overschrijden voordat de vrije worp is genomen. Zie ook de speciale beperking ten gevolge van spelregel 2:5.

De scheidsrechters moeten de foute posities van de spelers van het werpende team die zich tussen de vrijeworplijn en de doelgebiedlijn bevinden, corrigeren voordat de vrije worp wordt uitgevoerd, indien deze foute posities de wedstrijd beïnvloeden (15:3, 15:6). De vrije worp wordt dan na een fluitsignaal genomen (15:5b). Dezelfde procedure is van toepassing (spelregel 15:7, 2de alinea) als spelers van het werpende team het gebied betreden tussen de vrijeworplijn en de doelgebiedlijn tijdens de uitvoering van de vrije worp (voordat de bal de hand van de werper heeft verlaten) en als de uitvoering van de worp niet voorafgegaan werd door een fluitsignaal.

Raken of overschrijden spelers van het aanvallende team na het influiten van de vrije worp de vrijeworplijn, voordat de bal de hand van de werper heeft verlaten, dan moet een vrije worp aan het verdedigende team worden toegekend (15:7, 3de alinea, 13:1a).

13:8 Bij de uitvoering van de vrije worp moeten de tegenspelers minstens 3 meter van de werper verwijderd zijn. Bij de uitvoering van de vrije worp aan hun vrijeworplijn mogen zij zich echter direct buiten hun doelgebiedlijn opstellen. Het onrechtmatig hinderen bij de uitvoering van de vrije worp wordt bestraft overeenkomstig het gestelde in spelregel 15:9 en toelichting 5:2b.

Regel 14: De 7-meterworp

De beslissing voor een 7-meterworp

- 14:1** Een 7-meterworp wordt toegekend bij:
- het onreglementair verhinderen van een vrije doelkans op het gehele speeloppervlak door een speler of teamofficial van de tegenpartij;
 - een onreglementair fluitsignaal op het moment van een vrije doelkans;
 - het verhinderen van een vrije doelkans door het ingrijpen van iemand die niet aan de wedstrijd deelneemt, bijvoorbeeld een toeschouwer die het speelveld betreedt of door middel van een fluitsignaal de spelers stopt (uitgezonderd indien 9:1 commentaar van toepassing is).
Analoog hieraan is deze regel ook van toepassing in geval van 'overmacht', bijvoorbeeld bij een plotselinge stroomstoring waardoor de wedstrijd bij een vrije doelkans wordt onderbroken.

Zie toelichting 8 voor de definitie van een vrije doelkans.

- 14:2** Wanneer een speler van het aanvallende team ondanks een overtreding (14:1a) de bal en zijn lichaam volledig onder controle houdt, mag de beslissing om een 7-meterworp te geven niet genomen worden, ook niet als hij daarna de vrije doelkans niet benut.

In alle situaties die mogelijk leiden tot een 7-meterworbepslissing mogen de scheidsrechters pas dan ingrijpen, als duidelijk vastgesteld is dat deze beslissing inderdaad terecht en noodzakelijk is. Wanneer de aanvaller ondanks het onreglementair ingrijpen van de verdediger aanzet tot een schot, is er geen grond een 7-meterworp te geven. Is daarentegen duidelijk waarneembaar dat de speler inderdaad vanwege de begane overtreding de controle over bal of lichaam heeft verloren en daarom de vrije doelkans niet meer aanwezig is, dan moet een 7-meterworp worden gegeven.

- 14:3** Bij de toekenning van een 7-meterworp kunnen de scheidsrechters een time-out geven, echter alleen als er sprake is van een wezenlijke vertraging, bijvoorbeeld bij het wisselen van de doelverdediger of van de werper. De beslissing om een time-out te geven moet voldoen aan de principes en criteria als bedoeld in toelichting 2.

De uitvoering van de 7-meterworp

- 14:4** De 7-meterworp moet na een fluitsignaal van de scheidsrechter binnen 3 seconden als schot op het doel worden uitgevoerd (15:7, 3de alinea; 13:1a).
- 14:5** De speler die de 7-meterworp gaat nemen, moet zich opstellen achter de 7-meterlijn, niet verder dan 1 meter achter de lijn (15:1, 15:6). Na het fluitsignaal van de scheidsrechter mag de werper de 7-meterlijn niet aanraken of overschrijden voordat de bal zijn hand heeft verlaten (15:7, 3de alinea; 13:1a).
- 14:6** Na de uitvoering van de 7-meterworp mag de bal door de werper of door een van zijn medespelers pas dan weer worden gespeeld, wanneer deze een tegenstander of het doel heeft geraakt (15:7, 3de alinea; 13:1a).
- 14:7** Bij de uitvoering van een 7-meterworp moeten de medespelers van de werper zich opstellen buiten de vrijeworplijn en daar blijven totdat de bal de hand van de werper heeft verlaten (15:3, 15:6). Indien zij dit niet doen, moet een vrije worp gegeven worden tegen het team dat de 7-meterworp uitvoert (15:7, 3de alinea; 13:1a).
- 14:8** Bij de uitvoering van de 7-meterworp moeten de spelers van de tegenpartij zich buiten de vrijeworplijn bevinden en minstens 3 meter verwijderd zijn van de 7-meterlijn, totdat de bal de hand van de werper heeft verlaten. Anders moet de 7-meterworp worden overgenomen indien deze niet in het doel gaat. Er volgt echter geen persoonlijke straf.
- 14:9** Overschrijdt de doelverdediger de doelverdedigersgrenslijn (4-meterlijn) (1:7, 5:11) voordat de bal de hand van de werper heeft verlaten, dan moet de 7-meterworp worden overgenomen, tenzij een doelpunt werd gemaakt. Echter het resulteert niet in een persoonlijke straf voor de doelverdediger.
- 14:10** Het is niet meer toegestaan van doelverdediger te wisselen zodra de werper met de bal in zijn hand op de juiste plaats klaar staat en bereid is de 7-meterworp uit te voeren. Elke poging onder deze omstandigheden tot een doelverdedigerswissel te komen moet als onsportief gedrag worden bestraft (8:4; 16:1c en 16:3c).

Regel 15: Algemene aanwijzingen voor de uitvoering van worpen (beginworp, inworp, uitworp, vrije worp en 7-meterworp)

De werper

15:1 Voordat de worp kan worden uitgevoerd moet de werper zich in de juiste, voor de worp voorgeschreven, positie bevinden. De werper moet de bal in de hand hebben (15:6).

Tijdens de uitvoering van de worp, met uitzondering van de uitworp, moet de werper permanent met één deel van een voet contact houden met de grond, totdat de bal is gespeeld. De andere voet mag herhaaldelijk van de vloer worden opgetild en weer worden neergezet (zie ook spelregel 7:6). De werper moet in de juiste positie blijven totdat de worp is uitgevoerd (15:7, 2de en 3de alinea).

15:2 Een worp wordt geacht te zijn uitgevoerd wanneer de bal de hand van de werper heeft verlaten (zie echter 12:2).

De werper mag de bal niet opnieuw aanraken voordat deze een andere speler of het doel heeft geraakt (15:7, 15:8). Zie ook verdere beperkingen voor bepaalde situaties bij 14:6.

Elke worp kan direct tot een doelpunt leiden, uitgezonderd een uitworp die niet tot een direct doelpunt kan leiden in het eigen doel (dat wil zeggen door de bal in het eigen doel te laten vallen).

De teamgenoten van de werper

15:3 De teamgenoten moeten de posities innemen voorgeschreven voor de betreffende worp (15:6).

De spelers moeten de correcte posities aanhouden totdat de bal de hand van de werper heeft verlaten, uitgezonderd 10:3, 2de alinea. De bal mag gedurende de uitvoering van de worp niet worden overgegeven aan of aangeraakt worden door een teamgenoot (15:7, 2de en 3de alinea).

De verdedigende spelers

15:4 De verdedigende spelers moeten de posities innemen voorgeschreven voor de betreffende worp en moeten de correcte posities aanhouden totdat de bal de hand van de werper heeft verlaten (15:9).

Het innemen van onjuiste posities door de verdedigende spelers bij de uitvoering van een beginworp, inworp of vrije worp, moet door de scheidsrechters niet worden gecorrigeerd wanneer dit geen nadeel oplevert voor de aanvallende spelers bij directe uitvoering van de worp. Als er nadeel ontstaat, moeten de posities worden gecorrigeerd.

Fluitsignaal voor de hervatting

15:5 De scheidsrechters dienen voor hervatting van het spel te fluiten:

- altijd in geval van een beginworp (10:3) of 7-meterworp (14:4);
- in geval van een inworp, uitworp of vrije worp:
 - bij hervatting na een time-out;
 - bij hervatting met een vrije worp volgens spelregel 13:4;
 - wanneer er vertraging is opgetreden bij de uitvoering;
 - na een correctie van de posities van spelers;
 - na een verbale berisping of een waarschuwing.

De scheidsrechter kan het als passend oordelen, uit oogpunt van duidelijkheid, in elk ander geval voor het hervatten van het spel te fluiten.

In principe zal de scheidsrechter niet voor hervatting fluiten, tenzij en totdat is voldaan aan de vereisten van de posities van de spelers volgens 15:1, 15:3 en 15:4 (zie echter 13:7, 2de alinea en 15:4, 2de alinea). Als de scheidsrechter fluit voor de uitvoering van de worp, ondanks onjuiste posities van de spelers, dan zijn die spelers volledig gerechtigd in het spel in te grijpen.

Na het fluitsignaal moet de werper de bal binnen 3 seconden spelen.

Sancties

15:6 Overtredingen door de werper of zijn teamgenoten voorafgaand aan de uitvoering van de worp, dat wil zeggen in het bijzonder in de vorm van foute

posities en het aanraken van de bal door teamgenoten, zullen tot een correctie leiden (zie echter 13:7, 2de alinea).

15:7 De consequenties van overtredingen door de werper of zijn teamgenoten gedurende de uitvoering hangen primair af van het feit of de uitvoering is voorafgegaan door een fluitsignaal voor hervatting (15:1-3).

In principe moet elke overtreding bij de uitvoering van een worp die niet is voorafgegaan door een hervattingsignaal leiden tot een correctie en het overnemen van de worp na een fluitsignaal. Echter het voordeelprincipe naar analogie van spelregel 13:2 is hier van toepassing. Als het team van de werper direct na incorrecte uitvoering van de worp de bal verliest, dan wordt de worp als uitgevoerd beschouwd en gaat het spel verder.

In principe moet elke overtreding bij de uitvoering van een worp die is voorafgegaan door een hervattingsignaal worden bestraft. Dit is bijvoorbeeld van toepassing als de werper opspringt bij de uitvoering, de bal meer dan 3 seconden vasthoudt of de juiste positie verlaat voor de bal zijn hand heeft verlaten. Het is van toepassing als de teamgenoten zich begeven naar niet-toegestane posities, nadat het fluitsignaal heeft geklonken en de bal de hand van de werper nog niet heeft verlaten (zie 10:3, 2de alinea). In deze situaties is de oorspronkelijke worp verspeeld en krijgen de tegenstanders een vrije worp toegewezen (13:1a), op de plaats van de overtreding (zie echter spelregel 2:6).

De voordeelvoorziening uit spelregel 13:2 is ook hier van toepassing, dat wil zeggen dat als het team van de werper balverlies lijdt voordat de scheidsrechter de kans heeft gehad in te grijpen, het spel gewoon doorgaat.

15:8 In principe moet elke overtreding direct volgend op maar verband houdend met de uitvoering van een worp, worden bestraft. Dit verwijst naar een overtreding van 15:2, 2de alinea, dat wil zeggen de werper raakt de bal voor de tweede keer aan voordat deze een andere speler of het doel heeft geraakt. Het kan ook de vorm van tippen hebben of het naar zich toe halen van de bal nadat hij in de lucht is of op de grond is gelegd. Dit wordt bestraft met een vrije worp (13:1a) voor de tegenstander. Net als in het geval van 15:7, 3de alinea, is ook hier de voordeelvoorziening van toepassing.

15:9 Uitgezonderd hetgeen is aangegeven in spelregels 14:8, 14:9, 15:4, 2de alinea en 15:5, 3de alinea, moeten verdedigende spelers die de uitvoering van een worp door de tegenstander bemoeilijken, bijvoorbeeld door niet direct de juiste positie in te nemen of zich daarna naar een incorrecte positie begeven, worden bestraft. Dit is van toepassing ongeacht of het gebeurt voorafgaand aan de uitvoering of tijdens de uitvoering van de worp (voordat de bal de hand van de werper verlaten heeft). Dit is eveneens van toepassing ongeacht of de worp nu wel of niet was voorafgegaan door een fluitsignaal voor hervatting. Toelichting 5:2b is van toepassing, in samenhang met spelregels 16:1c en 16:3c. Een worp die voor de werper negatief wordt beïnvloed door de inmenging van een verdediger moet in principe worden overgenomen.

Regel 16: De straffen

Waarschuwing

16:1 Een waarschuwing kan gegeven worden bij:

- overtredingen en soortgelijke inbreuken op de regels in verhouding tot de tegenstanders (5:5 en 8:2), die niet in de categorie 'progressieve bestraffing' vallen volgens spelregel 8:3.

Een waarschuwing moet gegeven worden bij:

- die overtredingen die progressief bestraft moeten worden (8:3);
- onsportief gedrag door een speler of teamofficial (8:4; toelichting 5:1-2).

• Commentaar

Aan een individuele speler zou niet meer dan één waarschuwing gegeven moeten worden en aan een team in totaal niet meer dan 3 waarschuwingen, daarna zou de bestraffing minimaal een tijdelijke uitsluiting moeten zijn.

Een speler die reeds tijdelijk uitgesloten is geweest, zou niet meer moeten worden gewaarschuwd.

Aan de teamofficials van een team zou in totaal niet meer dan één waarschuwing moeten worden gegeven.

16:2 De scheidsrechter maakt de waarschuwing kenbaar aan de schuldige speler of official en aan de secretaris / tijdwaarnemer door het omhooghouden van een gele kaart (gebaar 13).

Tijdelijke uitsluiting

16:3 Een tijdelijke uitsluiting (2 minuten) moet worden gegeven:

- a. bij wisselfouten, indien een extra speler het speelveld betreedt, of bij onreglementair ingrijpen in het spel vanuit de wisselzone (4:5-6);
- b. bij herhaalde overtredingen van het soort dat progressief bestraft dient te worden (zie 8:3; 16:1 commentaar);
- c. bij herhaald onsportief gedrag van een speler op het speloppervlak of daarbuiten (zie 8:4; 16:1 commentaar);
- d. bij onsportief gedrag van één van de teamofficials, nadat één van hen reeds eerder een waarschuwing heeft gehad overeenkomstig 8:4 en 16:1c; zie spelregel 16:1 commentaar;
- e. bij onsportief gedrag van het soort waarvoor geacht wordt om elke keer een tijdelijke uitsluiting te geven (8:4; toelichting 5:3); zie ook spelregel 16:3 commentaar;
- f. als consequentie van een diskwalificatie van een speler of teamofficial (16:8, 2de alinea; zie echter 16:14b);
- g. bij onsportief gedrag van een speler nadat die, voordat het spel is hervat, juist een tijdelijke uitsluiting heeft gehad (16:12a).

• Commentaar

Bij b, c en d wordt aangegeven dat de tijdelijke uitsluiting in die gevallen over het algemeen bedoeld is voor gevallen van herhaalde overtredingen of herhaald onsportief gedrag. Echter de scheidsrechters hebben de bevoegdheid te beslissen dat een bepaalde overtreding direct een tijdelijke uitsluiting rechtvaardigt, zelfs als de betrokken speler niet eerder een waarschuwing heeft gehad en het team nog niet het totaal van 3 waarschuwingen.

Analoog hieraan geldt dat aan een teamofficial een tijdelijke uitsluiting mag worden gegeven, zelfs voordat de officials van dat team daarvoor een waarschuwing hebben gehad. Het is niet mogelijk een official van een team in totaal meer dan 1 tijdelijke uitsluiting te geven.

Als een tijdelijke uitsluiting wordt toegekend volgens 16:3d is de betreffende official gerechtigd in de wisselzone te blijven en zijn taken uit te voeren, echter het aantal spelers op het speelveld wordt gedurende 2 minuten gereduceerd.

16:4 De tijdelijke uitsluiting moet aan de speler of teamofficial die de overtreding begaat en aan de secretaris / tijdwaarnemer, na een time-out, duidelijk worden aangegeven door het voorgeschreven teken voor de tijdelijke uitsluiting, dat wil zeggen het opsteken van een gestrekte arm met twee uitgestoken vingers (gebaar 14).

16:5 De tijdelijke uitsluiting geschiedt steeds voor een speeltijd van 2 minuten. Aan de derde tijdelijke uitsluiting voor dezelfde speler is een diskwalificatie verbonden (16:6f).

Gedurende de tijd van uitsluiting mag de tijdelijk uitgesloten speler niet aan het spel deelnemen en zijn medespelers mogen hem niet op het speelveld vervangen.

De tijd van de tijdelijke uitsluiting begint met het fluitsignaal voor de hervatting van het spel.

Is de tijd van de tijdelijke uitsluiting van een speler aan het eind van de eerste helft nog niet verstreken, dan loopt zij vanaf het begin van de tweede helft verder. Hetzelfde geldt tussen het einde van de speeltijd en de eerste helft van de verlenging evenals tussen verlengingen. Een nog niet verlopen tijdelijke uitsluiting aan het einde van de verlenging betekent dat de speler niet gerechtigd is deel te nemen aan een daaropvolgend systeem om de wedstrijd te beslissen, zoals het nemen van 7-meterworpen in overeenstemming met 2:2 commentaar.

Diskwalificatie

16:6 Een diskwalificatie moet worden gegeven bij:

- bij onsportief gedrag van één van de teamofficials, nadat zij eerder al zowel een waarschuwing als een tijdelijke uitsluiting hebben gehad in overeenstemming met 8:4, 16:1c en 16:3d;
- bij overtredingen die de gezondheid van de tegenstander in gevaar brengen (8:5);
- bij grof onsportief gedrag van een speler of teamofficial op of buiten het speeloppervlak (8:6; toelichting 6), en in het bijzondere geval van grof of herhaald onsportief gedrag gedurende een systeem om een gelijkspel te vermijden, zoals het nemen van 7-meterworpen (2:2, commentaar en 16:13);

- d. bij een gewelddadigheid door een speler vóór de wedstrijd of gedurende een systeem om een gelijkspel te voorkomen (2:2 commentaar, 8:7; 16:14b);
- e. bij een gewelddadigheid door een teamofficial (8:7);
- f. als gevolg van de derde tijdelijke uitsluiting van dezelfde speler (16:5).

16:7 De diskwalificatie wordt aan de overtredende speler of teamofficial en de secretaris / tijdwaarnemer, na een time-out, door de scheidsrechter duidelijk kenbaar gemaakt door het omhooghouden van de rode kaart (gebaar 13).

16:8 De diskwalificatie van een speler of van een teamofficial is altijd voor de rest van de speeltijd. De speler of official moet het speeloppervlak en de wisselzone direct verlaten. Na het verlaten van het speeloppervlak en de wisselzone mag de speler of official geen enkele vorm van contact hebben met het team.

De diskwalificatie van een speler of een teamofficial gedurende de speeltijd op of buiten het speeloppervlak gaat altijd gepaard met een tijdelijke uitsluiting voor het team. Dit betekent dat het aantal spelers van het team op het speeloppervlak met één speler wordt verminderd (16:3f). De vermindering op het speeloppervlak zal echter 4 minuten duren wanneer de speler onder de condities als genoemd in regel 16:12b-d is gediskwalificeerd.

Een diskwalificatie vermindert het aantal spelers of officials dat een team ter beschikking heeft (uitgezonderd 16:14b). Het is het team echter toegestaan het aantal spelers op het speeloppervlak, na afloop van de tijdelijke uitsluiting, weer aan te vullen.

Een diskwalificatie geldt in principe slechts tot het einde van de wedstrijd waarin die wordt gegeven. De diskwalificatie wordt beschouwd als een beslissing van de scheidsrechters op grond van hun waarneming van feiten. Een diskwalificatie heeft buiten de wedstrijd geen verderstrekkende gevolgen, met uitzondering van die gevallen dat een diskwalificatie wordt gegeven wegens een gewelddadigheid (16:6d-e) of wanneer de diskwalificatie voortkomt uit grof onsportief gedrag van een speler of teamofficial (16:6c) als genoemd in toelichting 6 onder a, d of g. Deze diskwalificaties dienen op het wedstrijdformulier te worden vermeld (17:10).

Definitieve uitsluiting

- 16:9** Een definitieve uitsluiting moet worden gegeven bij:
een gewelddadigheid van een speler (overeenkomstig de definitie in regel 8:7) gedurende de speeltijd (zie 16:3, 1e alinea en 2:6), op of buiten het speeloppervlak.
- 16:10** De definitieve uitsluiting moet aan de overtredende speler en de secretaris / tijdwaarnemer duidelijk worden getoond, na een time-out, door middel van het voorgeschreven gebaar 15, dat wil zeggen met boven het hoofd gekruiste armen.
- 16:11** De definitieve uitsluiting geldt altijd voor de rest van de speeltijd en het team moet op het speeloppervlak met één speler minder spelen. Indien een speler die een definitieve uitsluiting krijgt, al een tijdelijke uitsluiting aan het uitzitten was (of er juist een had gehad), of een 2-minutenreductie van het aantal spelers op het speelveld had veroorzaakt volgens spelregel 16:12, dan wordt zo'n tijdelijke uitsluiting of reductie opgenomen in de definitieve uitsluiting. Dit betekent dat de enig overgebleven vermindering die is welke wordt veroorzaakt door de definitieve uitsluiting.

De uitgesloten speler mag niet worden vervangen en moet het speeloppervlak en de wisselzone direct verlaten. Na het verlaten van het speeloppervlak en de wisselzone mag de speler geen enkele vorm van contact hebben met het team.

Een definitieve uitsluiting moet door de scheidsrechters ten behoeve van de belanghebbende instanties op het wedstrijdformulier worden vermeld (17:10).

Meer dan één overtreding in dezelfde situatie

- 16:12** Wordt door een speler of teamofficial gelijktijdig of direct na elkaar, voordat het spel door de scheidsrechters is hervat, meer dan één overtreding begaan en vorderen deze overtredingen een verschillende straf, dan wordt in principe slechts de zwaarste straf toegekend. Dat is altijd het geval als één van de overtredingen een gewelddadigheid is.

Er gelden echter de volgende bijzondere uitzonderingen, waarbij in alle gevallen het team gedurende 4 minuten een speler minder op het speeloppervlak heeft:

- a. wanneer een speler die juist een tijdelijke uitsluiting heeft gehad zich, voordat het spel is hervat, onsportief gedraagt, moet hij een bijkomende tijdelijke uitsluiting krijgen (16:3g); (wanneer de bijkomende tijdelijke uitsluiting de derde is voor die speler, wordt hij gediskwalificeerd);
- b. wanneer een speler die juist een diskwalificatie heeft gehad (direct of vanwege zijn derde tijdelijke uitsluiting), zich voordat het spel is hervat onsportief gedraagt, krijgt het team een bijkomende straf, waardoor de vermindering op het speelveld 4 minuten bedraagt (16:8, 2de alinea);
- c. wanneer een speler die juist een tijdelijke uitsluiting heeft gehad, zich voordat het spel is hervat grof onsportief gedraagt, wordt hij bijkomend gediskwalificeerd (16:6c); de beide straffen betekenen voor het team een vermindering op het speelveld voor 4 minuten (16:8, 2e alinea);
- d. wanneer een speler die juist een diskwalificatie heeft gekregen (direct of vanwege zijn derde tijdelijke uitsluiting), zich voordat het spel is hervat grof onsportief gedraagt, krijgt het team een bijkomende straf, waardoor de vermindering op het speelveld totaal 4 minuten bedraagt (16:8, 2de alinea).

16:13 De in regel 16:1, 16:3, 16:6 en 16:9 beschreven situaties bevatten over het algemeen de gedurende de speeltijd begane overtredingen (2:8). Tot de speeltijd behoren de verlengingen, de time-outs, alle pauzes en onderbrekingen en in geval van 16:6 ook elk systeem om tot een beslissing in de wedstrijd te komen (zoals het nemen van 7-meterworpen).

Gedurende deze procedures om tot een beslissing te komen, kunnen de scheidsrechters tot de conclusie komen dat wanneer een tijdgebonden straf zinloos is, alle gevallen van grof of herhaald onsportief gedrag leiden tot diskwalificatie van verdere deelname aan de bedoelde procedure (zie 2:2 commentaar).

Overtredingen buiten de speeltijd

16:14 Onsportief gedrag, grof onsportief gedrag of gewelddadigheid door een speler of teamofficial, op de plaats waar de wedstrijd plaatsvindt maar buiten de speeltijd, moet als volgt worden bestraft:

Voorafgaand aan de wedstrijd

- a. in geval van onsportief gedrag met een waarschuwing (16:1c);
- b. in geval van herhaald of grof onsportief gedrag of gewelddadigheid met diskwalificatie van de schuldige speler of official, maar het is het team toegestaan de wedstrijd te beginnen met 14 spelers en 4 officials; spelregel 16:8, 2de alinea is alleen van toepassing op overtredingen gedurende de speeltijd, zodat deze diskwalificatie geen tijdelijke uitsluiting tot gevolg heeft.

Deze straffen voor overtredingen voorafgaand aan de wedstrijd kunnen op elk moment gedurende de wedstrijd worden opgelegd, indien de schuldige persoon wordt herkend als deelnemer aan de wedstrijd en dit op het moment van het incident nog niet mogelijk was.

Na de wedstrijd

- c. schriftelijk rapport.

Regel 17: De scheidsrechters

17:1 Iedere wedstrijd wordt door twee gelijkgerechtigde scheidsrechters geleid, die worden bijgestaan door een secretaris en een tijdwaarnemer.

17:2 Het toezicht op het gedrag van de spelers en teamofficials begint voor de scheidsrechters bij het betreden van de locatie waar de wedstrijd wordt gespeeld en eindigt bij het verlaten van deze locatie.

17:3 De scheidsrechters zijn, voor aanvang van de wedstrijd, verantwoordelijk voor de controle van het speeloppervlak, de doelen en de ballen. Zij beslissen welke ballen gedurende de wedstrijd gebruikt mogen worden (1 en 3:1).

Bovendien controleren de scheidsrechters of beide teams in de voorgescreven speelkleding aanwezig zijn, controleren zij het wedstrijdformulier en de uitrusting van de spelers. Zij zien erop toe dat het aantal spelers en officials in het wisselgebied binnen de toegestane grenzen ligt en stellen de aanwezigheid en identiteit van de verantwoordelijke teamofficial van elk team vast. Elke onregelmatigheid moet worden verholpen (4:1-2 en 4:7-9).

17:4 Het loten (10:1) wordt door één scheidsrechter uitgevoerd in aanwezigheid

van de andere scheidsrechter en de verantwoordelijke teamofficial van elk team of een teamofficial of speler namens de verantwoordelijke teamofficial.

17:5 In principe moet de gehele wedstrijd door dezelfde scheidsrechters worden geleid.

Vanuit hun verantwoordelijkheid om te waarborgen dat de wedstrijd verloopt in overeenstemming met de spelregels, moeten zij elke overtreding bestraffen (zie echter 13:2 en 14:2).

Als één van de scheidsrechters niet in staat is de wedstrijd te beëindigen, zal de andere scheidsrechter alleen verder gaan. (Bij IHF- en continentale evenementen wordt in deze situatie gehandeld volgens de bij die evenementen geldende reglementen.)

17:6 Als beide scheidsrechters bij een overtreding tegen hetzelfde team fluiten maar een andere opvatting hebben over de hoogte van de bestraffing, dan geldt altijd de zwaarste straf.

17:7 Als beide scheidsrechters bij een overtreding fluiten of de bal heeft het speeloppervlak verlaten en de beide scheidsrechters hebben een tegengestelde mening over de vraag welk team balbezit moet krijgen, geldt de gemeenschappelijke beslissing van de scheidsrechters, die zij na korte rug-gespraak met elkaar nemen. Indien het hen niet lukt tot een gezamenlijke beslissing te komen, heeft de opvatting van de veldscheidsrechter voorrang.

Een time-out is verplicht. Volgend op het overleg tussen de scheidsrechters wordt na een duidelijk teken over de wijze waarop het spel wordt voortgezet, de wedstrijd met een fluitsignaal hervat (2:8d, 15:5).

17:8 Beide scheidsrechters zijn verantwoordelijk voor het tellen (noteren) van de doelpunten.

Bovendien noteren zij de waarschuwingen, tijdelijke uitsluitingen, diskwalificaties en definitieve uitsluitingen.

17:9 Beide scheidsrechters zijn verantwoordelijk voor de controle op de speeltijd. Ontstaat er twijfel over de juistheid van de tijdmeting, dan nemen zij een

gezamenlijke beslissing (zie ook regel 2:3).

17:10 Beide scheidsrechters zijn ervoor verantwoordelijk dat het wedstrijdformulier na de wedstrijd correct wordt ingevuld.

Definitieve uitsluitingen (16:11) en diskwalificaties overeenkomstig hetgeen is vastgelegd in regel 16:8, 4e alinea, moeten op het wedstrijdformulier, met redenen omkleed, worden genoteerd.

17:11 Beslissingen van de scheidsrechters op grond van door hen vastgestelde feiten of oordeelsvorming zijn onaanvechtbaar.

Slechts tegen beslissingen die in strijd zijn met de regels kan protest worden aangetekend.

Gedurende de wedstrijd zijn slechts de verantwoordelijke teamofficials gerechtigd de scheidsrechters aan te spreken.

17:12 De scheidsrechters hebben het recht de wedstrijd te onderbreken of te staken.

Voordat een beslissing tot staken wordt genomen, moeten alle mogelijkheden om de wedstrijd voort te zetten zijn uitgeput.

17:13 Zwarte speelkleding is primair bedoeld voor de scheidsrechters.

Regel 18: De tijdwaarnemer en de secretaris

18:1 In principe is de tijdwaarnemer de eerstverantwoordelijke voor de speeltijd, de time-outs en de tijd van uitsluiting van tijdelijke uitgesloten spelers, terwijl de secretaris de eerstverantwoordelijke is voor de spelerslijsten, het wedstrijdformulier, het meespelen van spelers die na aanvang van de wedstrijd arriveren en het meespelen van niet-deelnamegerechtigde spelers.

Andere taken, zoals de controle op het aantal spelers en teamofficials in de wisselzone en het uit het veld komen en in het veld gaan van wisselers, worden als een gezamenlijke verantwoordelijkheid gezien.

Over het algemeen zal alleen de tijdwaarnemer (en indien aanwezig een

waarnemer van de betrokken federatie) de wedstrijd onderbreken indien dit noodzakelijk is.

Zie ook toelichting 9 voor het correcte optreden bij het ingrijpen door de secretaris / tijdwaarnemer bij de vervulling van enkele van hun hierboven beschreven verantwoordelijkheden.

18:2 Wanneer er geen elektronische klok aanwezig is, moet de tijdwaarnemer de verantwoordelijke teamofficial over de gespeelde tijd of de nog te spelen tijd informeren, in het bijzonder na een time-out.

Wanneer de elektronische klok geen automatisch signaal geeft, neemt de tijdwaarnemer de verantwoordelijkheid over voor het geven van het rustsignaal en het eindsignaal (zie regel 2:3).

Voorzover de elektronische klok niet is ingericht voor het vermelden van de tijdelijke uitsluitingen (bij IHF-wedstrijden minstens drie per team), dan plaatst de tijdwaarnemer een kaart op de tijdwaarnemertafel, waarop voor elke tijdelijke uitsluiting de tijd dat het speelveld weer mag worden betreden en het nummer van de tijdelijk uitgesloten speler wordt genoteerd.

De uniforme IHF-gebaren

Bij beslissingen voor een vrije worp of inworp moeten de scheidsrechters direct de richting van de volgende worp aangeven (gebaar 7 of 9).

Daarna moeten zij afhankelijk van de situatie het voorgeschreven gebaar (de voorgeschreven gebaren) geven, om alle persoonlijke straffen aan te geven (gebaren 13-15).

Als het gezien de situatie nuttig blijkt te zijn de overwegingen voor het geven van een vrije worp of 7-meterworp te verklaren, kan het van toepassing zijnde gebaar 1-6 of 11 ter informatie worden gegeven. Gebaar 11 moet echter altijd gegeven worden in situaties waar voorafgaand aan de vrijeworpbepaling niet gebaar 18 is getoond.

De gebaren 12, 16 en 17 zijn in de voor die gebaren geldende situaties dwingend voorgeschreven.

De gebaren 8, 10 en 18 moeten gegeven worden als ze door de scheidsrechters noodzakelijk worden geacht.

Lijst van gebaren

1. Betreden van het doelgebied
2. Vang-, stuit- of tipfout
3. Loopfout of meer dan 3 seconden vasthouden van de bal
4. Omklemmen, vasthouden of duwen
5. Slaan
6. Aanvallersfout, aanlopen, aanspringen
7. Inworp - richting
8. Uitworp
9. Vrije worp + richting
10. Niet in acht nemen van 3 meter afstand
11. Passief spel
12. Doelpunt
13. Waarschuwing (geel) - diskwalificatie (rood)
14. Tijdelijke uitsluiting (2 minuten)
15. Definitieve uitsluiting
16. Speeltijdonderbreking
17. Toestemming voor twee deelnamegerechtigde personen om het speelveld te betreden bij een time-out
18. Waarschuwingsteken voor passief spel

net
doellijn
achterlijn

1. Betreden van het doelgebied

2. Vang-, stuit- of tipfout

3. Loopfout of meer dan 3 seconden vasthouden van de bal

4. Omklemmen, vasthouden of duwen

7. Inworp + richting

8. Uitworp

9. Vrije worp + richting

10. Niet in acht nemen van 3 meter afstand

11. Passief spel

12. Doelpunt

13. Waarschuwing (geel)
Diskwalificatie (rood)

14. Tijdelijke uitsluiting
(2 minuten)

**17. Toestemming voor 2
deelnamegerechtigde
personen om het
speelveld te betreden
bij een speeltijdonder-
breking**

**18. Waarschuwingsteken
voor passief spel**

• Toelichting op de spelregels

1. Uitvoering van de vrije worp na het eindsignaal (2:4-6)
2. Time-out (2:8)
3. Teamtime-out (2:10)
4. Passief spel (7:11-12)
5. Onsportief gedrag (8:4, 16:1c,16-3e)
6. Grof onsportief gedrag (8:6, 16:6c)
7. Beginworp (10:3)
8. Definitie van een vrije doelpkans (14:1)
9. Onderbreking door de tijdwaarnemer (18:1)

1. Uitvoering van de vrije worp na het eindsignaal (2:4-6)

In veel gevallen is het team dat na afloop van de speeltijd nog een vrije worp mag nemen, niet werkelijk meer geïnteresseerd om een doelpoging te wagen, omdat de uitslag reeds duidelijk is of omdat de plaats waar de vrije worp moet worden genomen te ver van het doel van de tegenstander af is. Hoewel de spelregels voorschrijven dat de vrije worp moet worden uitgevoerd, moeten de scheidsrechters een passende beslissing nemen en de worp als uitgevoerd beschouwen, als een speler van het team dat de worp moet uitvoeren, zich in de buurt van de juiste plaats van uitvoering bevindt en de bal eenvoudig laat vallen of aan de scheidsrechter overhandigt.

In die gevallen waarin het duidelijk is dat het team een doelpoging wil wagen, moeten de scheidsrechters proberen een balans te vinden tussen het toestaan van de kans (zelfs al is deze slechts zeer klein) en het voorkomen dat de situatie uitloopt op een tijdverspillende en frustrerende voorstelling. Dat betekent dat de scheidsrechters de spelers van beide teams geordend en snel in de juiste positie moeten plaatsen, zodat de vrije worp zonder oponthoud kan worden uitgevoerd. De nieuwe beperkingen uit spelregel 2:5 ten aanzien van de positie van spelers en het wisselen van spelers moeten worden gehanteerd (4:5 en 13:7).

De scheidsrechters moeten echter scherp letten op andere strafbare overtredingen van beide teams. Herhaalde overtredingen van verdedigers moeten bestraft worden (15:4, 15:9, 16:1c, 16:3c). Bovendien handelen aanvallers vaak in strijd met de regels, bijvoorbeeld als één of meer aanvallers de vrijeworplijn overschrijden voordat de bal de hand van de werper heeft verlaten (13:7, 3de alinea), of wanneer de werper bij de uitvoering van de worp niet stilstaat of springt (15:1, 15:3). Het is bij

zonder belangrijk dat geen onreglementair totstandgekomen doelpunten worden toegekend.

2. Time-out (2:8)

Los van de in regel 2:8 beschreven situaties, waarbij het verplicht is een time-out toe te kennen, wordt van de scheidsrechters verwacht dat zij ook in andere situaties de noodzakelijkheid van een time-out in overweging nemen. Enkele typische situaties waarbij een time-out niet verplicht is, maar onder normale omstandigheden toch wordt gegeven zijn:

- a. invloeden van buitenaf, bijvoorbeeld het dweilen van het speeloppervlak;
- b. een speler lijkt geblesseerd;
- c. een team dat kennelijk op tijd speelt, vertraagt bijvoorbeeld de uitvoering van formele worpen, of een speler werpt de bal weg of geeft deze niet af;
- d. de bal raakt het plafond of iets dat boven het speeloppervlak hangt (11:1) en springt daardoor weg van de plaats waar de inworp moet worden genomen, zodat dit tot niet-normale vertraging leidt.

Bij het vaststellen van de noodzaak om een time-out te geven in deze en andere situaties, moeten de scheidsrechters in het bijzonder in ogenschouw nemen of de spelonderbreking zonder time-out onredelijk nadeel zal opleveren voor één van de teams. Wanneer bijvoorbeeld tegen het eind van de wedstrijd een team met ruime afstand leidt, is het wellicht niet noodzakelijk bij een korte onderbreking om het speeloppervlak te dweilen, een time-out te geven. Wanneer het team dat door het niet geven van een time-out benadeeld wordt, juist dat team is dat op welke wijze dan ook het spel vertraagt of op tijd speelt, is het duidelijk dat er geen grond is een time-out te geven.

Een andere belangrijke factor is de verwachte duur van de onderbreking. De duur van een blessurebehandeling is vaak moeilijk in te schatten, daarom kan het veiliger zijn een time-out te geven. Aan de andere kant moeten de scheidsrechters niet te snel voor een time-out beslissen, alleen omdat de bal het speelveld verlaten heeft. In die gevallen is de bal vaak snel terug om verder te spelen. Zo niet dan moeten de scheidsrechters hun aandacht richten op het snel in het spel brengen van een reservebal (3:4), om zo een time-out te voorkomen.

Nu de verplichte time-out bij 7-meterworpen is vervallen, kan het toch nodig zijn om, op basis van subjectieve beoordeling van een situatie, in lijn met de zojuist behandelde principes, een time-out te geven. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als

één van de teams de uitvoering duidelijk vertraagt, met inbegrip van het wisselen van de doelvrediger of de werper.

3. Teamtime-out (2:10)

Elk team heeft het recht op één teamtime-out van één minuut per speelhelft van de reguliere speeltijd (echter niet gedurende de verlengingen).

Een teamofficial van het team dat de teamtime-out wil aanvragen, moet een 'groene kaart' voor de tijdwaarnemer op de tafel leggen (aanbevolen wordt dat de groene kaart een formaat heeft van ongeveer 15 x 20 cm waarop aan beide zijden een grote 'T' staat).

Een team kan slechts een teamtime-out aanvragen als het in balbezit is (bal in spel of bij spelonderbreking). Onder de voorwaarde dat het team het balbezit niet verliest voordat de tijdwaarnemer heeft kunnen fluiten (in dat geval moet de groene kaart aan het team worden teruggegeven), wordt de teamtime-out direct aan het team toegekend.

De tijdwaarnemer onderbreekt dan het spel door een fluitsignaal en stopt de klok (2:9). Hij geeft het handgebaar voor time-out (gebaar 16) en wijst met gestrekte arm naar het aanvragende team. (Indien noodzakelijk, vanwege lawaai of verhinderende van uitzicht / rumoer of beide moet de tijdwaarnemer daarbij gaan staan.) De groene kaart wordt op de tafel gezet aan de zijde van het aanvragende team en blijft daar gedurende de duur van de time-out staan.

De scheidsrechters bevestigen de teamtime-out waarna de tijdwaarnemer een andere klok in werking stelt voor de controle van de teamtime-out. De secretaris noteert de tijd op het wedstrijdformulier bij het betreffende team en de betreffende speelhelft.

Gedurende de teamtime-out moeten de spelers en de teamofficials zich in de buurt van hun wisselzone bevinden, op het speeloppervlak of in de wisselzone. De scheidsrechters blijven op het midden van het speelveld. Eén van hen zal zich kort voor overleg naar de wedstrijdtafel begeven ten behoeve van afstemming.

Overtredingen gedurende de teamtime-out hebben dezelfde gevolgen als overtredingen gedurende de speeltijd. Het is hierbij niet van belang of de betreffende speler zich op of buiten het speeloppervlak bevindt. Bij onsportief gedrag is een tijdelijk

ke uitsluiting op grond van regel 8:4 en 16:3c mogelijk.

Na 50 seconden geeft de tijdwaarnemer door middel van een geluidssignaal aan dat het spel binnen 10 seconden moet worden hervat.

De teams zijn verplicht bij het einde van de teamtime-out klaar te staan om het spel te hervatten. Het spel wordt hervat met de worp die uitgevoerd moest worden toen de teamtime-out werd gegeven, of met een vrije worp voor het team dat de teamtime-out heeft aangevraagd, op de plaats waar de bal zich vóór de onderbreking bevond.

De tijdwaarnemer zet de klok weer in werking bij het influiten door de scheidsrechter.

4. Passief spel (7:11-12)

Algemene richtlijnen

Het handhaven van de spelregelvoorschriften met betrekking tot passief spel heeft tot doel om niet-aantrekkelijk spel en doelbewuste spelvertraging te voorkomen. Uitgangspunt is dat de scheidsrechters gedurende de gehele speeltijd een passieve manier van spelen eenduidig onderkennen en beoordelen.

Passieve manieren van spelen kunnen in alle speelfases van de aanval, dat wil zeggen in de speelveldoverbrugging, de opbouw- en afsluitingsfase, voorkomen.

Vooral in de volgende wedstrijdomstandigheden kan passief spel zich in toenemen-de mate voordoen:

- een team heeft tegen het eind van de wedstrijd een krappe voorsprong in doelpunten;
- een team speelt met een speler minder door een uitsluiting;
- als de verdediging van de tegenstander superieur is.

Het gebruik van het waarschuwingsteken

Het waarschuwingsteken moet speciaal in de volgende situaties worden getoond:

1. Bij langzame wisseling van spelers of bij het langzaam overbruggen van het speelveld.

Kenmerkende aanwijzingen zijn:

- spelers staan rond het midden van het veld te wachten tot de spelerswissels zijn voltooid;
- een speler vertraagt de uitvoering van een vrije worp (door met de bal te spelen of net te doen of hij de juiste plaats niet weet waar de worp genomen moet worden), van een beginworp (door het langzaam oppakken van de bal door de doelverdediger, door een (opzettelijke) foute worp naar het midden of door langzaam met de bal naar het midden te lopen), van een uitworp of inworp nadat het team in een eerder stadium reeds vermaand was voor deze vertragingstactieken;
- een speler is stilstaand de bal aan het tippen;
- de bal wordt teruggespeeld naar de eigen speelhelft, zelfs zonder dat er door de tegenstanders druk wordt uitgeoefend.

2. Bij verlate spelerswissels terwijl de opbouwfase reeds is aangevangen.

Kenmerkende aanwijzingen zijn:

- alle spelers hebben hun aanvalspositie ingenomen;
- het team begint de opbouwfase met het voorbereidende overspelen;
- pas dan volgt een spelerswissel van dit team.

• Commentaar

Een team dat vanaf de eigen helft een break-out speelt maar deze op de helft van de tegenpartij niet met een worp op het doel kan voltooien, mag aansluitend nog tot spelerswisseling overgaan.

3. Bij een buitensporig lange opbouwfase.

In principe moet worden toegestaan dat elk aanvallend team vóór afronding van een aanval een opbouwfase met voorbereidend overspelen krijgt. Kenmerkende aanwijzingen voor een buitensporig lange opbouwfase zijn:

- het lukt de aanval niet tot afronding te komen;

• **Commentaar**

Een afrondingsmogelijkheid heeft dan plaatsgevonden, wanneer het aanvallende team tactische aanvalsmogelijkheden gebruikt, een ruimtelijke bewegingsvoorsprong ten opzichte van de verdediging krijgt ofwel een duidelijke tempowisseling ten opzichte van de voorbereidende opbouwfase totstandkomt.

- veelvuldige balaannames in stand of in achterwaartse beweging;
- herhaaldelijk stuiten op de plaats;
- bij één-tegen-één-acties: voortijdig afdraaien van de balbezitter, wachten op spelonderbrekingen door de scheidsrechters, geen ruimtelijk voordeel van de balbezitter in tweekamp;
- actieve verdedigingsacties: actieve speelwijzen van de verdediging verhinderen tempowisselingen van de aanval, bijvoorbeeld door het sperren van afspeel- en loopwegen;
- een bijzonder beoordelingscriterium voor een te lange opbouwfase is, als het het aanvallende team niet lukt tot een duidelijke tempoversnelling te komen tussen opbouw- en afsluitingsfase.

4. Na het tonen van het waarschuwingsteken.

Na het tonen van het waarschuwingsteken moeten de scheidsrechters een opbouwfase toestaan. (De scheidsrechters moeten onderkennen dat jongere spelers en teams op een lager niveau meer tijd nodig kunnen hebben.) Lukt het niet na deze opbouwfase tot duidelijke tempoversnelling te komen en zijn doelgerichte aanvalshandelingen niet herkenbaar, dan moeten de scheidsrechters tot de conclusie komen dat het balbezittende team schuldig is aan passief spel.

• **Commentaar**

De scheidsrechters moeten voorzichtig zijn dat zij geen actie tegen passief spel ondernemen juist op het moment dat het aanvallende team daadwerkelijk op het doel tracht te schieten of een beweging in de richting van het doel van de tegenstander onderneemt.

Hoe het waarschuwingsteken getoond moet worden

Als een scheidsrechter (de doel- of de veldscheidsrechter) een aanzet tot passief spel onderkent, dan doet hij zijn arm omhoog (gebaar 18). De andere scheidsrechter moet dan ook het waarschuwingsteken geven. (Zij kunnen het beste de arm gebruiken het dichtst bij de wisselbanken van de teams.) Dit is om het oordeel aan te geven dat het team dat in het bezit is van de bal niet tracht tot een doelpoging te komen of herhaaldelijk het hervatten van het spel vertraagt. Het handsignaal wordt aangehouden totdat 1.

de aanval voorbij is of 2. het waarschuwingsteken niet langer geldig is (zie hieronder).

Als het team dat in balbezit is geen herkenbare poging doet tot een schot op het doel te komen, dan fluit één van de scheidsrechters voor passief spel en kent een vrije worp toe aan de tegenstanders.

Een aanval, die begint wanneer een team in balbezit komt, wordt geacht voorbij te zijn als het team een doelpunt maakt of balbezit verliest.

Het waarschuwingsteken is normaliter gedurende de gehele rest van de aanval van toepassing. Echter gedurende de loop van de aanval zijn er twee situaties waar het oordeel van passief spel niet langer van toepassing is en het waarschuwingsteken onmiddellijk moet worden beëindigd:

1. het in balbezit zijnde team lost een schot op het doel en de bal komt via het doel of de doelverdediger terug bij het team (direct of in de vorm van een inworp) of 2. aan een speler of teamofficial van het verdedigende team wordt een progressieve bestraffing gegeven volgens spelregel 16, als gevolg van een regelovertreiding of onsportief gedrag. In deze twee situaties moet aan het team dat in balbezit is een nieuwe opbouwfase worden toegestaan.

5. Onsportief gedrag (8:4, 16:1c, 16:3e)

Bestrafing van onsportief gedrag conform spelregel 16 valt in drie categorieën waarvoor hieronder voorbeelden worden gegeven:

- 5.1 progressief te bestraffen als de actie wordt herhaald (16:1c);
- 5.2 progressief te bestraffen vanaf de eerste keer (16:1c);
- 5.3 vanwege de aard altijd te bestraffen met een tijdelijke uitsluiting (16:3e).

De volgende bijzondere situaties dienen als voorbeeld voor toepassing van de drie categorieën:

- 5.1** wanneer verdedigers het doelgebied als verdedigende uitgangspositie gebruiken (dat wil zeggen niet alleen als plotselinge reactie in een bepaalde situatie wanneer ze geconfronteerd worden met een speler in scorende positie);
- 5.2**
 - a. hinderlijk doen tegen een tegenstander of teamgenoot door middel van woorden of vervelende gebaren; een bijzonder voorbeeld is het schreeuwen naar een tegenstander die een 7-meterworp uitvoert;
 - b. het vertragen van de uitvoering van formele worpen van de tegenstander, bijvoorbeeld door het niet in acht nemen van 3 meter afstand of

- bijvoorbeeld wanneer een doelvredediger de bal niet loslaat voor diegene die de 7-meterworp moet gaan nemen; (zie echter spelregels 14:8, 14:9, 15:4, 2de alinea en 15:5, 3de alinea);
- c. door middel van het ondernemen van acties ('theater') om te trachten de scheidsrechters te misleiden met betrekking tot acties van een tegenstander (dat wil zeggen, net doen alsof er een overtreding wordt begaan);
 - d. wanneer een schot of een pass actief wordt tegengehouden met de voet of met het onderbeen (een reflexbeweging, zoals het instinctief sluiten van de benen als de bal komt; of het tegenhouden van de bal bij een normale beweging van de benen terwijl de speler in voorwaartse beweging is naar de tegenstander met zijn hele lichaam, dient niet te worden bestraft); zie ook spelregel 7:8.

- 5.3**
- a. wanneer er een beslissing tegen het balbezittende team wordt genomen en de balbezittende speler de bal niet direct laat vallen of op de grond legt; hetzelfde geldt voor de situatie dat de bal reeds op de grond ligt en een speler duwt de bal weg;
 - b. het ingrijpen in het spel door spelers en teamofficials vanaf de bank, dat wil zeggen handen uitsteken in het speelveld of door de bal die de wisselzone is binnengekomen niet af te geven.

6. Grof onsportief gedrag (8:6, 16:6c)

Hierna volgen voorbeelden van acties die moeten leiden tot een bestraffing in de vorm van directe diskwalificatie volgens spelregel 16:6c. Analooq kunnen de scheidsrechters beoordelen dat andere acties tot dezelfde categorie behoren:

- a. beledigend gedrag (door woord, gebaar, mimiek of lichaamscontact ten opzichte van een ander persoon (scheidsrechter, secretaris / tijdwaarnemer, waarnemer, teamofficial, speler, toeschouwer enz.);
- b. het op demonstratieve wijze wegwerpen of wegschoppen van de bal na een beslissing van de scheidsrechters;
- c. als een doelvredediger op demonstratieve wijze geen actie onderneemt om een 7-meterworp te stoppen;
- d. revanche nemen nadat er een overtreding tegen je is begaan (in een reflex terugslaan);
- e. de bal gedurende een spelonderbreking bewust tegen een tegenstander werpen (als dit gebeurt met veel kracht en vanaf korte afstand is het echter meer op zijn plaats het als gewelddadigheid te beschouwen);

- f. het verhinderen van een vrije doelkans door ingrijpen van een teamofficial of een extra speler die het speelveld betreedt (4:2, 4:3, 4:6), of door een teamofficial of speler die ingrijpt door vanuit de wisselzone in het speelveld te reiken;
- g. als gedurende de laatste minuut van de wedstrijd een speler acties onderneemt die kennelijk vallen onder spelregel 8:5 en 8:6, slechts met het doel te voorkomen dat voor de tegenstander genoeg tijd overblijft om in scoringspositie te komen om een beslissend doelpunt te scoren (om de wedstrijd te winnen, ten behoeve van een gelijk spel of ten behoeve van het benodigde doelsaldo) of in een positie te komen om een 7-meterworp te verkrijgen.

7. De beginworp (10:3)

Als leidraad voor de uitleg van regel 10:3 moeten de scheidsrechters in aanmerking nemen dat de teams worden aangemoedigd de beginworp snel uit te voeren. Dit betekent dat de scheidsrechters niet overdreven precies moeten zijn en niet naar mogelijkheden moeten zoeken om een team dat de beginworp snel wil uitvoeren, terug te fluiten of te bestraffen.

Zo moeten de scheidsrechters vermijden dat het opschrijven of andere taken hun mogelijkheid beïnvloeden snel de posities van spelers te overzien. De veldscheidsrechter moet gereed zijn om direct te fluiten wanneer de werper de juiste plaats heeft bereikt, vooropgesteld dat er geen correctie nodig is van andere spelers. De scheidsrechters moeten bovendien in aanmerking nemen dat de medespelers van de werper de middenlijn mogen overschrijden zodra het fluitsignaal heeft geklonken. (Dit is een uitzondering op de basisregel bij de uitvoering van formele worpen.)

Hoewel de regel zegt dat de werper op de middenlijn moet staan op een afstand van maximaal 1,5 meter van het midden, moeten de scheidsrechters niet overdreven precies zijn en niet tot op de centimeter nauwkeurig kijken. Het is hoofdzakelijk dat in dit verband onredelijkheid en onduidelijkheid over wanneer en waar een beginworp wordt uitgevoerd, voor de tegenstander worden vermeden.

Bovendien is het middelpunt op de meeste speeloppervlakken niet aangegeven en bij vele speeloppervlakken is de middenlijn zelfs door middencirclereclame onderbroken. In die gevallen moeten zowel de werper als de scheidsrechters de juiste positie inschatten, waarbij elk vasthouden aan exactheid als onrealistisch en misplaatst moet worden aangemerkt.

8. Definitie van een vrije doelkans (14:1)

Op grond van spelregel 14:1 is er sprake van een vrije doelkans, indien:

- a. een speler die staat aan de doelgebiedlijn van de tegenstander en reeds bal en lichaam onder controle heeft, de gelegenheid krijgt tot een worp op het doel te komen, zonder dat een tegenstander de kans heeft de doelworp met toegestane middelen te voorkomen;
- b. een speler die bal en lichaam onder controle heeft, bij een aanval alleen op de doelverdediger afloopt (of dribbelt), zonder dat een tegenstander een kans heeft zich voor hem te plaatsen om de aanval af te stoppen;
- c. een speler in een situatie is zoals omschreven onder (a) of (b), met dit verschil dat de speler nog niet in balbezit is maar wel direct in balbezit kan komen. De scheidsrechters moeten ervan overtuigd zijn dat geen tegenstanders het aannemen van de bal met toegestane middelen kunnen voorkomen;
- d. een doelverdediger zijn doelgebied heeft verlaten en een tegenstander, met bal en lichaam onder controle, een ongehinderde kans heeft de bal in het lege doel te werpen. (Dit geldt ook wanneer er zich verdedigers in een positie bevinden tussen de werpende aanvalleur en het doel. De scheidsrechters moeten er dan echter rekening mee houden dat deze spelers op toegestane wijze kunnen ingrijpen.)

9. Onderbreking door de tijdwaarnemer (18:1)

Wanneer een tijdwaarnemer de wedstrijd vanwege een wisselfout of het tegen de regels betreden van het speelveld overeenkomstig regel 4:2-3, 5-6 onderbreekt, wordt het spel hervat met een vrije worp voor het andere team, normaalgesproken op de plaats van de overtreding. Bevond de bal zich ten tijde van de onderbreking echter op een voor het andere team gunstiger plaats, dan moet de vrije worp vanaf die plaats worden uitgevoerd (zie regel 13:6, alinea 3 en 4).

In het geval van dergelijke overtredingen moet de tijdwaarnemer de wedstrijd direct onderbreken, zonder de algemene 'voordeelregel' overeenkomstig 13:2 en 14:2 in aanmerking te nemen. Wanneer door zo'n onderbreking op grond van een overtreding van de verdedigende partij een vrije doelkans wordt vrijgesteld, moet er overeenkomstig regel 14:1a beslist worden om een 7-meterworp te geven.

In het geval van andere overtredingen die aan de scheidsrechters gemeld moeten worden, moet de tijdwaarnemer over het algemeen wachten tot aan de eerstvolgende

de spelonderbreking. Wanneer de tijdwaarnemer echter toch het spel onderbreekt, kan dit onderbreken niet tot het verlies van balbezit leiden. Het spel wordt met een vrije worp hervat door het team dat op het moment van de onderbreking in balbezit was. Wanneer de onderbreking het gevolg was van een overtreding van de verdedigende partij en de scheidsrechters van mening zijn, dat de vroegtijdige onderbreking een vrije doelkans voor het aanvallende tenietdoet, dan moet overeenkomstig regel 14:1b voor een 7-meterworp worden besloten. In principe leiden de door de secretaris / tijdwaarnemer geconstateerde en gemelde overtredingen (met uitzondering van regel 4:2-3, 5-6) niet tot persoonlijke straffen.

Het besluit tot het geven van een 7-meterworp op grond van regel 14:1a, zoals hierboven in alinea 2 is beschreven, is ook van toepassing wanneer een scheidsrechter of een waarnemer (van de IHF, een continentale federatie of een nationaal verbond) het spel vanwege een overtreding onderbreekt, die tot een waarschuwing of straf tegen een speler of official van het verdedigende team leidt, op het moment dat het aanvallende team een vrije doelkans heeft.

Wisselzonereglement

1. De wisselzones bevinden zich links en rechts van het verlengde van de middenlijn tot aan het einde van de respectievelijke wisselbanken en indien de ruimte het toelaat, ook achter de wisselbanken (spelregels: afbeelding 1).

Het reglement voor evenementen / wedstrijden van de IHF en de continentale federaties schrijft voor dat de wisselbanken van de teams 3,5 m vanaf de middenlijn beginnen. De richtlijn geldt ook als aanbeveling voor wedstrijden op andere niveaus.

Aan de zijlijn vóór de wisselbanken mogen (over een afstand van minstens 8 meter aan beide zijden van de middenlijn) geen voorwerpen van welke aard ook staan.

2. Slechts de spelers en de teamofficials die op het wedstrijdformulier staan, mogen zich in de wisselzone bevinden (regel 4:1-2).

Mocht de aanwezigheid van een tolk noodzakelijk zijn, dan moet deze achter de wisselbank plaatsnemen.

3. De teamofficials van een team moeten in de wisselzone volledig gekleed zijn in sport- of burgerkleding.

4. De secretaris / tijdwaarnemer ondersteunt de scheidsrechters bij de controle op de bezetting van de wisselzone voor en tijdens de wedstrijd.

Als het voor de wedstrijd tot overtredingen van het wisselzonereglement komt, mag de wedstrijd pas beginnen nadat de overtredingen zijn opgeheven. Komt het tijdens de wedstrijd tot zulke overtredingen, dan mag de wedstrijd na de eerstvolgende spelonderbreking pas weer beginnen als de zaak geregeld is.

5. De teamofficials hebben het recht en de plicht hun team ook tijdens de wedstrijd te leiden en te begeleiden op een faire en sportieve wijze en met inachtneming van de regels. In principe dienen zij op de wisselbank te zitten.

Het is de officials echter toegestaan zich in de wisselzone te bewegen om:

- spelerswissels te regelen;
- tactische aanwijzingen te geven aan spelers op het speeloppervlak en op de wisselbank;
- medische begeleiding te geven;
- een teamtime-out aan te vragen;
- te communiceren met de secretaris / tijdwaarnemer. Dit geldt slechts voor de verantwoordelijke teamofficial en alleen in bijzondere situaties (zie 4:2).

De toestemming om zich te bewegen in de wisselzone geldt in de regel slechts voor één official per team. De teamofficial die zich verplaatst respectievelijk staat, moet de begrenzingen van de wisselzone - zoals hiervoor omschreven onder punt 1 - in acht nemen. De teamofficial moet erop letten dat het uitzicht van de secretaris / tijdwaarnemer niet wordt gehinderd.

In beginsel dienen de spelers in de wisselzone op de wisselbank te zitten.

Het is de spelers echter toegestaan:

- voor warming-up, zonder bal, achter de wisselbank te bewegen, als de beschikbare ruimte dat toelaat en het niet storend is.

Het is de teamofficials en de spelers niet toegestaan:

- op provocerende, protesterende of op enige andere wijze op onsportieve manier (spraak, mimiek of gebaren) een scheidsrechter, waarnemer, secretaris / tijdwaarnemer, teamofficial of toeschouwer tegemoet te treden of te beledigen;
- de wisselzone te verlaten met het doel het spel te beïnvloeden;
- tijdens de warming-up aan de zijlijn te staan of te lopen.

Van teamofficials en spelers wordt over het algemeen verwacht dat zij in de wisselzone van het eigen team blijven. Mocht een teamofficial ondanks dat toch de wisselzone verruilen voor een andere positie, dan verliest hij het recht zijn team te leiden en aanwijzingen te geven en moet naar de wisselzone terugkeren om dit recht weer te verkrijgen.

Meer algemeen geldt dat de spelers en teamofficials gedurende de gehele wedstrijd onder het gezag van de scheidsrechters blijven en dat de normale regels voor persoonlijke straffen van toepassing blijven ook als de speler of teamofficial besluit een positie in te nemen buiten het speelveld en de wisselzone. Daarom dienen onsportief gedrag, grof onsportief gedrag en gewelddadigheid op dezelfde manier te worden bestraft alsof de overtreding plaatsvond op het speelveld of in de wisselzone.

6. Bij overtreding van het gestelde in het wisselzonereglement zijn de scheidsrechters verplicht overeenkomstig de regels 16:1c, 16:3c-d of 16:6a,c (waarschuwing, tijdelijke uitsluiting, diskwalificatie) te handelen.
7. Hebben de scheidsrechters het niet-nakomen van de voorschriften van het wisselzonereglement niet opgemerkt, dan moeten zij door de secretaris / tijdwaarnemer bij de volgende spelonderbreking daarop opmerkzaam worden gemaakt.

Waarnemers van de IHF, de continentale federaties of van een nationaal verbond, die zijn ingezet, hebben (behalve bij waarneming van feiten door de scheidsrechters) het recht (bij de eerstvolgende spelonderbreking) de scheidsrechters op een mogelijke overtreding of het niet in acht nemen van het wisselzonereglement te wijzen.

Het spel moet in dat geval met een bij de spelsituatie passende worp worden hervat.

Wanneer de waarnemer echter op grond van een overtreding het noodzakelijk acht het spel direct te onderbreken, wordt het spel hervat met balbezit voor de tegenpartij (vrije worp of, bij een vrije doelkans, 7-meterworp).

De speler of official die een overtreding heeft begaan, moet door de scheidsrechters worden bestraft. De toedracht moet op het wedstrijdformulier worden vermeld.

8. Wanneer de scheidsrechters, zelfs nadat zij hierop attent gemaakt zijn, niet bestraffen, moet de waarnemer een rapport zenden aan de bevoegde instantie (bijvoorbeeld tuchtcommissie). Deze instantie moet over het voorgevallene in de wisselzone en de houding van de scheidsrechters beslissen.

